

ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД

21000 Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25

тел: 021/4881-888 централа, кориснички центар 0800/21-21-21 & факс: 021/557-353

ПИБ: 102094162, Матични број: 08761809

www.vodevojvodine.com

E-mail: office@vodevojvodine.com

ПРЕДЛОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „ЈЕГРИЧКА“ ЗА ПЕРИОД 2023-2032. ГОДИНЕ

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено	29 FEB 2024		
Срг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	П-1111/13		

ПАРК ПРИРОДЕ
Јегричка

Нови Сад, јун 2023. године

САДРЖАЈ:

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

УВОД

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ - ПРИРОДНИ РЕСУРСИ
2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И САГЛАСНОСТ НА ПЛАН УПРАВЉАЊА
4. ВОДНИ УСЛОВИ
5. РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ
6. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
7. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
8. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ТИХ ЦИЉЕВА
9. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ
10. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА
11. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА
12. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА
13. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
 - Еко маркетинг
 - Културно-едукативне активности
 - Туризам и рекреација
14. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ
15. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ
16. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ
17. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године донет је у складу са одредбама члана 52. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 – др. закон) и одредбама члана 16. Покрајинске скупштинске одлуке о заштити Парка природе „Јегричка“ („Службени лист АПВ“, број 49/2022). У складу са чланом 15. горе наведене одлуке, за управљача овог заштићеног подручја одређено је ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада.

На основу члана 31. алинеја 2 у вези са чланом 27. тачка 5. алинеја 4 Статута Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 20/14) и члана 41а. став 3. Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 – др. закон и 71/2021), а по прибављеној сагласности Министарства заштите животне средине број: 353-02-1119/2021-04 од 13. маја 2022. године, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 22. новембра 2022. године, донела је Покрајинску скупштинску одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПАРКУ ПРИРОДЕ

Назив заштићеног подручја	Парк природе "Јегричка"
Категорија заштићеног подручја	II категорија
Датум проглашења заштићеног подручја	22.11.2022.
Акт о проглашењу заштићеног подручја	Покрајинска скупштинска одлука о проглашењу Парка природе „Јегричка“
Површина	1193,19 ha

ИНФОРМАЦИЈЕ О УПРАВЉАЧУ

Управљач	ЈВП "Воде Војводине"
Адреса	Булевар Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад
Телефон	021/4881-888
Интернет сајт	www.vodevojvodine.com
e-mail	office@vodevojvodine.com

Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање

потреба локалног становништва. На план управљања заштићеним подручјем које је проглашено актом надлежног органа аутономне покрајине, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе, сагласност даје орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу завода.

УВОД

На простору заштићеног подручја Парка природе „Јегричка“, прва валоризација започета је 1987. године и то првенствено са аспекта орнитологије, на локалитету четири острва која се налазе у оквиру рибњака на Јегричкој у Жабљу. На основу Закона о посебној заштити делова природе ("Службени лист САПВ", бр.10/86) и Статута општине Жабалъ ("Службени лист општине Жабалъ", бр.10/84), Скупштина општине Жабалъ је 1988. године донела Одлуку о проглашењу строгих природних резервата „Четири острва у рибњаку Јегричке“ ("Службени лист општине Жабалъ", бр.6/88), по претходно прибављеном мишљењу Покрајинског завода за заштиту природе.

Истраживање и валоризација целокупног тока Јегричке започета је током 2004. и 2005. године, када је Завод за заштиту природе Србије сачинио Студију заштите Парка природе „Јегричка“, на основу које је на XI седници 20.12.2005. године, Скупштина општине Жабалъ, споразумно са општинама Бачка Паланка, Врбас и Темерин („Сл. лист општине Жабалъ“ бр. 11/2005; „Сл. лист општине Бачка Паланка“ бр. 13/2006; „Сл. лист општине Врбас“ бр. 7/2006; „Сл. лист општине Темерин бр. 10/2005“) донела акт о проглашењу заштите Јегричке, односно Одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“. Овом Одлуком, "Четири острва у рибњаку Јегричке" обухваћена су границама заштићеног подручја, а на основу Правилника о категоризацији природних добара, Парк природе „Јегричка“ проглашен је тада III категоријом. Пошто се ради о динамичном систему, подложном природним променама, током 2012. године, урађена је ревизија заштите Парка природе „Јегричка“, а Покрајински завод за заштиту природе сачинио је нову документациону основу - Студију заштите, којом је на основу правилника о категоризацији природних добара ово подручје проглашено II категоријом - заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја. Предложене су и нове границе заштићеног подручја са утврђеним режимима и мерама заштите. Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 22. новембра 2022. године, донела је Покрајинску скупштинску одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“, чиме је званично промењена категорија заштићеног подручја и његове границе.

Парк природе „Јегричка“ према категоризацији представља заштићено подручје II категорије – заштићено подручје од покрајинског/регионалног, односно великог значаја, а на основу категоризације заштићених подручја Међународне уније за заштиту природе (IUCN), припада V категорији – Заштићени копнени предео (подручје одржаваних екосистема). Потенцијално је НАТУРА 2000 подручје, а предвиђена је и номинација за упис на листу међународно значајних станишта по

Рамсарској конвенцији („Сл. гласник РС“, бр. 88/2010) и сматра се Еколошки значајним подручјем у Србији („Сл. гласник РС“, бр. 102/2010). Потврда да некадашњи природни водоток и данас чува непроцењиво природно богатство лежи у чињеници да се он налази на листи подручја од међународног значаја за птице - Important Bird Area (IBA подручје), а захваљујући својим флористичким вредностима, обухваћен је и у оквиру међународно ботанички значајних подручја - Important Plant Area (IPA подручје).

За Јегричку је, као влажно подручје, основни услов опстанка очување и унапређење квалитета и режима воде, која се користи за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма; мозаичности станишта која су у нестајању и за њих везаних животних заједница и врста, а такође и обезбеђивање одрживог развоја и коришћења природних вредности. Поред очувања и унапређења природних вредности, неопходно је обезбедити одрживе, финансијски и друштвено прихватљиве механизме за смањење загађења, ублажавање поплава и суша, рибарство, туризам, рекреацију, научно-истраживачки рад и едукацију, уз поштовање релевантних закона. Генерални концепт заштите, развоја и управљања заштићеним подручјима заснива се на степену очуваности основних природних вредности, присуству и интензитету угрожавајућих фактора и потреби ревитализације станишта, односно поновног успостављања функције читавог екосистема.

Како би се обезбедило ефикасно управљање овим подручјем, потребно је и у будућем периоду спроводити заштиту водених, барских, мочварних, ливадско - пашњачких, слатинских и степских станишта значајних за заштиту на националном и међународном нивоу, настојати да се очувају њихове еколошке карактеристике, као и биодиверзитет специфичан за Панонски биогеографски регион. Такође је од великог значаја и очување функције и унапређење стања еколошког коридора, омогућавање несметане миграције живог света и олакшавање комуникације између природних станишта унутар мочварног и слатинско-степског коридора.

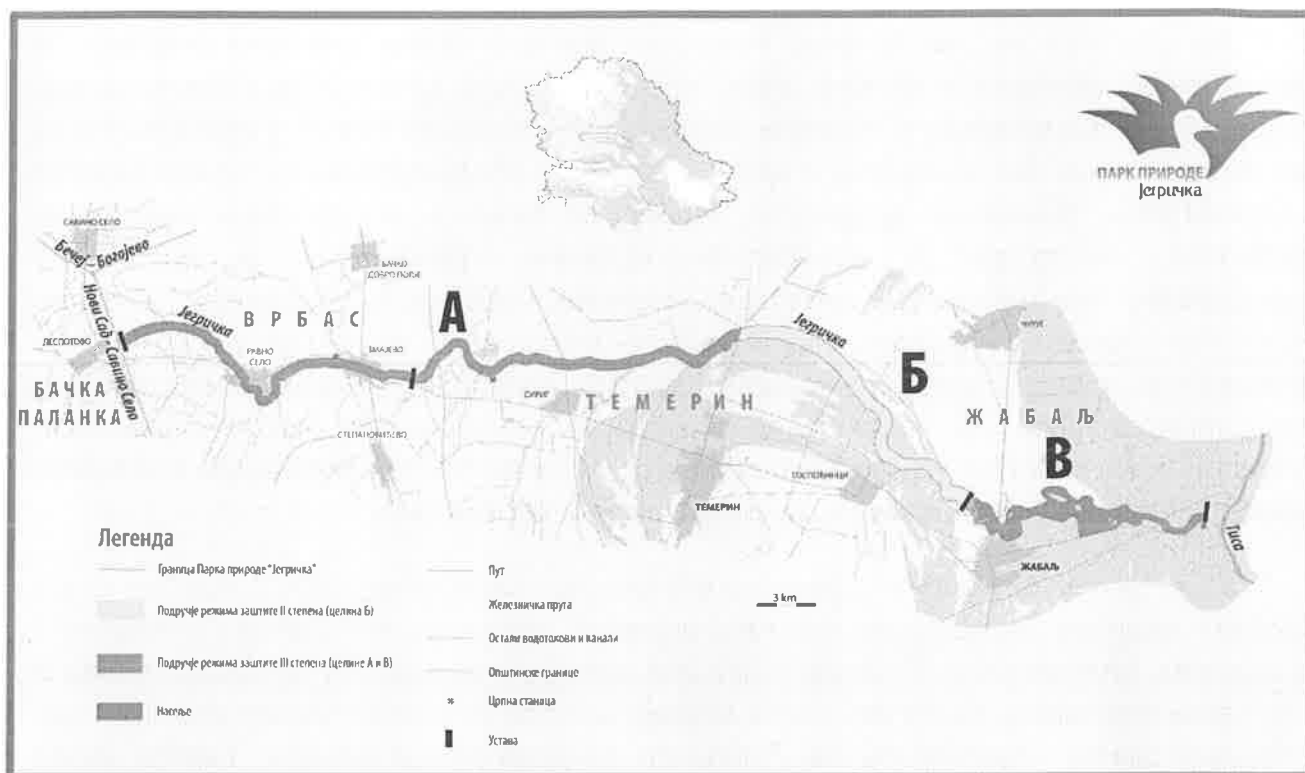
1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ - ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Парк природе „Јегричка“ налази се у средишњем делу Војводине, на простору јужне бачке, између Великог бачког канала на северу и Дунава на југу, заузимајући површину од 1193,19 ha, на којој се успостављају режими заштите II и III степена.

Рожим заштите II степена - активна заштита, спроводи се на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја, као и посебно вредним пределима и објектима геонаслеђа, док режим заштите III степена - проактивна заштита, на подручју са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

Због својих природних специфичности и очуваности, заштићено подручје се састоји из три природне целине: А, Б и В, на којима се примењују одређене мере заштите.

Свака од ових целина представља специфичан простор заштићеног подручја, тако да целину А карактерише каналисани део, Б - средњи део очуваних природних одлика и целину В представља доњи ток.

Целина А обухвата простор од уставе Деспотово (**64+163 KM**), преко прелива Змајево до регионалног пута Темерин-Бечеј (**30+000 KM**) и у овом делу водотока Јегричка је каналисана-регулисана.

Целина Б обухвата простор од пута Темерин-Бечеј (**30+000 KM**) до уставе Жабаљ (**15+470 KM**). Овај део није регулисан, а отицање се врши преко природних депресија и некадашњег одводног канала.

Трећа целина В, простире се од уставе Жабаљ (**15+470 KM**) до црпне станице Жабаљ (**0+820 KM**), односно до улива Јегричке у тису изливним каналом (**0+000 KM**). Целина од уставе Жабаљ до црпне станице представља простор за спортско-рекреативни риболов (власништво ЈВП Воде Војводине). На овој деоници, налазе се и четири острва која се налазе под режимом заштите II степена.

Режим заштите ii степена износи 257,09 ha, или 21,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Разливено мочварно подручје Јегричке – просторна целина Б;
2. Четири острва у просторној целини В;
3. Слатине код мале баре у просторној целини В.

Режим заштите III степена износи 936,10 ha, или 78,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Просторна целина А;
2. Просторна целина В, изузев четири острва која су у режиму заштите II степена.

Око Парка природе „Јегричка“ успостављена је заштитна зона која обухвата површину од 5.701,60 ha у свим катастарским општинама.

Водоток се протеже у дужини од око 64 km са правцем запад - исток (пружање слива запад - исток, последица је тектонског спуштања терена, које се од краја неогена интензивно одвија на простору од ушћа реке Вуке на западу, према долини Тисе на истоку и према северном и средњем Банату). Укупна површина лесне терасе Јужне Бачке је око 273.000 ha, а површина слива који је издужен износи 144.200 ha, дужине приближно 100 km, са просечном ширином око 14 km. Јегричка је аутохтона речица Бачке која је под утицајем човека изгубила првобитни изглед. Јегричка нема класично извориште, јер се њен водоток формирао из више депресија – кракова (најважније притоке су јој биле северозападна и југозападна Јегричка), које су својим спајањем код Деспотова довеле до формирања јединственог водотока са правцем отицања ка истоку и улива у реку Тису код Жабља. Поред поменутих притока Јегричка прима још неколико мањих бара које данас представљају део каналске мреже Бачке. Водоток протиче кроз четири општине: Бачку Паланку, Врбас, Темерин и Жабља.

Захваљујући свом повољном географском положају, правцу пружања, као и размештају насељених места у окружењу, заштићено подручје је приступачно и саобраћајно веома добро повезано са осталим деловима Војводине. Најзначајније саобраћајнице, које пресецају ток Јегричке су: међународни пут Е-75, Нови Сад – Србобран – Суботица и државни путеви I реда. Удаљеност од Новог Сада је 25 km, а на мање од те удаљености налазе се Бечеј, Врбас, Темерин и Кула. Све ово доприноси да је заштићено подручје једноставно и лако доступно, што га чини атрактивним за посетиоце, научно – истраживачки рад и развијање еко-туризма овог подручја.

Подручје слива Јегричке налази се у делу јужно бачке лесне терасе, топографски најнижем делу, између лесне заравни и алувијалне равни Дунава. Већи део површине лесне терасе природно гравитира према Тиси преко водотока Јегричка. Надморска висина терена у парку природе и његовој непосредној околини је мала и износи од 75.0 до 82.3 m, уз изражене облике микро и мезо рељефа. Регионално геолошки посматрано припада југоисточном делу великог Панонског седиментног басена, тачније јужнобанатској субдепресији, док географски припада Панонској низији. У геолошком погледу лесна тераса састављена је од преталоженог барског и сувоземног леса (одличан супстрат за развој плодних земљишта), који је по настанку еолско-флувијалног порекла, чвршћи и непорозан, услед чега се на његовој површини дуже задржава вода, градећи баре и мочваре, што је посебно карактеристично за доњи ток Јегричке. Дебљина леса у коме је усечено корито

Јегричке на западу износи од 2 до 3 m, а на истоку од 4 до 5 m (повећава се и дубина изданске воде), тако да су оба фактора била од значаја за стварање речне долине. У геоморфолошком погледу, на лесној тераси најчешће се јављају различите морфолошке творевине (лучна удубљења, пешчани брежуљци и речне долине), од којих је за водоток Јегричка најважнија речна долина. Јегричка у највећем делу долине има изглед плитке и уске забарене депресије, са незнатним отицањем. На делу тока од Деспотова до Равног Села и источно од Сирига, долина јој је знатно дубља и шира. У саставу земљишног покривача доминира чернозем и ливадска црница, који су заступљени на око 90 % површине, док су на преосталим површинама заступљена мочварна и заслањена земљишта, बारे и трстици.

Климатске прилике на сливу Јегричке условљене су географским положајем у јужном делу Панонске низије, из чега произилази да се утицај западних ваздушних струја осећа слабије што за последицу има нешто мање количина падавина у односу на западни део низије. Клима овог подручја у складу је са просеком за Војводину, са температурама од око 11° (средња годишња температура ваздуха) и годишњом сумом падавина у просеку око 600 mm (највише падавина је у јуну, а најмање у фебруару), што указује на то да према количини падавина, Војводина спада у једно од најсушнијих подручја у Србији. У овом делу Бачке најчешће дувају северозападни и југоисточни ветрови (кошава), а најређе северни ветар. Просечна годишња честина југоисточног ветра износи 21% са највећом средњом јачином од 3 m/s, а северозападног 15,4% са средњом брзином од 2,4 m/s (ветрови са највећим честинама имају и највеће средње брзине).

Хидрографски посматрано, Јегричка је прошла кроз многе промене које су јој значајно измениле изглед. У другој половини 19. века, извршена је њена регулација, а изградњом Хс ДТД-а (мрежа канала и водотока на територији Бачке и Баната, битна са аспекта наводњавања и одводњавања), постала је његов интегрални део са регулисаним водним режимом (режим вода слива Јегричке је диригован) путем синхронизованог маневрисања регулационим уставама и црпним станицама. Самим тим издваја се неколико различитих фаза експлоатације: Фаза снабдевања водом (вода се захвата из канала Нови Сад-Савино Село преко устава Деспотово и шаље корисницима у ниже базене), фаза одводњавања (Јегричка прима и одводи само сопствене воде свога слива, док је устава Деспотово притворена или потпуно затворена) и фаза одбране од поплава (која подразумева да је Тиса на уливу Јегричке код Жабља виша од Јегричке и тада се затвара устава Деспотово, а у нише се стављају сигурносни затварачи).

Главне функције водотока Јегричка су следеће:

- снабдевање водом (наводњавање, рибњаци, насеља и индустрије);
- одводњавање сувишних унутрашњих вода.

Поред решавања основног проблема мелиорација земљишта, Јегричка пружа могућност за коришћење и у друге сврхе:

- очување природних вредности (при чему се обезбеђује стабилан развој бројних фито и зооценоза);
- спортски риболов, туризам и рекреацију.

ФИТОПЛАНКТОНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

У води Јегричке, налази се планктон, микроскопски ситни биљни и животињски организми, који могу да буду у виду алги (фитопланктон), зоопланктон - животињски планктон, а такође и као разлагачи, бактериопланктон. Многи од ових организама су добри показатељи квалитета вода, а истовремено су и храна појединим врстама риба, тако да и са тог становишта имају значаја.

Фитопланктон у воденим системима је веома осетљив на промене физичко-хемијских параметара, те њихово појављивање и учесталост може бити значајан биолошки показатељ тренутног или дугорочног стања органске оптерећености неког водног екосистема. Биолошки показатељи квалитета воде омогућавају да се поред одређивања степена загађености утврди и капацитет самопречишћавања водених екосистема, али се морају одређивати паралелно са физичко - хемијским показатељима.

Анализа фитопланктона Јегричке указује на присуство 70 таксона сврстаних у 5 раздела. Број врста варира у зависности од локалитета, сезоне и године.

Зоопланктонску заједницу карактерише импозантан број врста, које су такође сврстане у 5 група, с тим да бројност појединих врста показује извесна локална, сезонска и годишња варирања.

Према броју детерминисаних таксона доминирају силикатне алге. Њихово присуство је резултат малих дубина воде и њене просветљености, нарочито током пролећа. Значајне су као продуценти органског материјала и кисеоника и почетна су карика у ланцу исхране, пре свега водених екосистема и учествују у процесу биолошког пречишћавања. За водене животиње оне представљају квалитетну храну јер садрже витамине, протеине и масти. Осетљиве су на салинитет, хемијски састав воде, светлост и температуру (одлични су биоиндикатори).

Зелене алге су добра храна за рибљу млађ и зоопланктон. Карактеристичне су за споротекуће воде, обogaћене органским материјама које у водотокове доспевају утицајем концентрисаних и дифузних загађивача, што се конкретно односи на отпадне воде из домаћинства, са фарми, околног пољопривредног земљишта и сличних, углавном антропогених али и природних утицаја, попут хидролошких и климатских фактора.

Модрозелене алге – индикатори су еутрофизације, а сем тога, при повољним условима за њихово развиће, представљају велику опасност од појаве “Цветање воде”, која се јавља као последица њиховог пренамножавања.

У Јегричкој је присутан извешан број индикаторских врста које карактеришу сапробност воде између β -мезосапробних преко алфамезосапробних до полисапробних вода. Наиме, због малог пада, водоток се брзо забари, а еутрофикација је сем овог природног фактора помогнута спирањем загађених вода са околног обрадивог земљишта, сливајућим водама са салаша као и комуналним отпадним водама. Узимајући у обзир све индикаторске врсте, квалитет воде се може охарактерисати као β – мезосапробни, што одговара категорији вода (умерено загађених вода), односно сврстава водоток Јегричку у II категорију водотока.

БИОЛОШКА СВОЈСТВА

Присуство великог броја заштићених и строго заштићених биљних и животињских врста, као и специфичних биљних заједница водене и мочварне вегетације у Јегричкој и њеном непосредном обалском појасу, представљају основне одлике ове речице, које су карактеристичне за стајаће и споротекуће низијско - равничарске водене биотопе. Поред чињенице да је водоток каналсан, већим делом окружен пољопривредним површинама (уз леву и десну обалу Јегричке искључиво су обрадиве површине) и насељима, тј. да се налази под снажним утицајем човека, данашње богатство биолошке разноврсности датира из периода када су овим пределима преовладале непрегледне баре, ритови и мочваре. И поред антропогеног утицаја, односно, насталих промена које су измениле природне карактеристике водотока, управљањем и одрживим коришћењем овим сливним подручјем, омогућено је очување различитих типова вегетације и разноврсних заједница животињских врста везаних за водена и влажна подручја, вредних у националним и међународним размерама.

Биљни свет

У фитогеографском погледу, водоток Јегричке припада панонској провинцији. Флористичко - фитоценолошким истраживањима, констатована је релативно богата рецентна флора коју чини 76 врста васкуларних макрофита и 16 асоцијација, уз доминацију врста које припадају хидрохелофитама и космополитима.

Посматрајући просторну и еколошку диференцијацију акватичних биљних заједница, од најдубљих делова речице ка обали, уочава се смена виших различитих заједница субмерзног, флотантног и емерзног карактера.

Једну од најраспрострањенијих представника субмерзне вегетације ове речице и мочварно – барских екосистема уопште, свакако чине састојине заједнице дрезге (*Ceratophylletum demersi*), које заузимају најдубље делове речног корита, а налазе се дуж читавог тока водотока. У време пуног развоја, ова биљка формира „подводне ливаде“, што за последицу има успоравање кретања воде, смањење проточности, отежану пловидбу и формирање „чепова“. Такође, у овим централним деловима водотока, поред дрезге, масовно се развијају и потопљене заједнице

кроцања и мрестњака (*Myriophyllo - Potametum*) и мрестњака и дрезге (*Potamogetono - Ceratophylletum demersi*). Међу субмерзним биљкама, посебно се истиче присуство карниворне биљке мешинке (*Utricularia vulgaris*), која је по својој животној форми инсективорна (биљка месождерка) и која се храни тако што са подводним мешковима „хвата“ сите водене инсекте. Ова биљка спада у вишегодишње, потпуно је потопљена у води и без корена. Због уништавања њених изворних станишта, услед хидромелиорационих радова, данас је у фази повлачења из водених екосистема, а као ретка и угрожена врста, налази се на Европској црвеној листи и у Црвеној књизи флоре Србије. На Јегричкој се периодично појављује у увалама са смањеним протоком воде.

На субмерзни појас вегетације, ближе обали, настављају се флотантне заједнице белог (*Nymphaea alba*) и жутог локвања (*Nuphar luteum*), локвањића (*Nymphoides flava*), воденог орашка (*Trapa natans*) и чисте заједнице жабогриза (*Hydrocharidetum morsus-ranae*), типичне за стајаће и споротекуће водене екосистеме. Међу овим макрофитама, несумњиво је најатрактивнија заједница локвања, који се налазе у нерегулисаном делу Јегричке, мирној и топлој води, местимично покривајући велику површину воденог огледала. Због уништавања и деградирања природних станишта ове врсте, поред воденог орашка, сврстава се у ретку и угрожену врсту са списка Црвене листе флоре Србије. Састојине фитоценоза сочивице (*Spirodela polyrrhiza*) - врста космополитског распрострањења и водене папрати (*Salvinia natans*), такође припадају флотантном појасу, позициониране уз обалу и између тршњака. Водена папрат и водени орашак су врсте наведене у Додатку I Бернске конвенције као строго заштићене, јер се њихова станишта уништавају и загађују.

У обалном појасу водотока, развијена је емерзна вегетација у којој доминирају

трска (*Phragmites communis*) и зука (*Scirpus lacuster*), које поред широколисног (*Typha latifolia*) и усколисног рогоза (*Typha angustifolia*) покривају значајне површине Јегричке, односно, налазе се дуж читавог њеног тока, у зони плиће воде и уз приобаље. Ове заједнице имају веома важну улогу у биолошкој заштити обале Јегричке од ерозивних процеса, а одличан су и биофилтер јер апсорбују у себе део загађујућих материја које у водене екосистеме Јегричке доспевају спирањем са околних терена (пољопривредног земљишта и из мелиоративних канала). Управо ова особина трске као и других васкуларних макрофита да усвајају, акумулирају, али и разграђују различите материје из воде, условила је њихову веома честу примену у процесу пречишћавања различитих типова отпадних вода.

Такође, на плитким обалама и увалама где је вода присутна током целе године, развијају се мочварне заједнице језинца (*Sparganietum erecti*) и сиротињске траве (*Glycerietum maximae*), чији градитељи добро подносе услове дубље воде.

У околини Јегричке налази се и слатинска вегетација, коју представљају ливаде са степском вегетацијом на заслањеним стаништима. Ливаде су обрасле жбунастим врстама у виду ремиза представљајући идеална станишта и склониште за дивљач, а добра су и хранидбена база, као и места за гнезђење одређених врста птица.

На острвима код Жабља (режим заштите II степена), простиру се ливаде са заједницом слатинстог вијука (*Achilleo-Festucetum pseudovinae*) и хајдучке траве (*Achillea millefolium*), а на ширим просторима око Јегричке, налазе се и врсте попут котрљана (*Eryngium campestre*) и ливадарке (*Poa pratensis*). У приобалном делу расту појединачна стабла и групе стабала аутохтоних врста беле (*Populus alba*) и црне тополе (*Populus nigra*) и врбе (*Salix alba*, *Salix fragilis*).

Ретке, угрожене и заштићене биљне врсте

Услед израженог нарушавања еколошке равнотеже и потпуног уништавања изворних станишта одређених врста, као последице људских активности, данас су у фази повлачења и на прагу ишчезавања мочварна или барска папарат (*Thelypteris*

palustris) и мешинка (*Utricularia vulgaris*). Барска папрат је врста везана за влажна станишта (реке, језера, влажне шуме, ливаде и тресаве), типична за плитке стајаће или споротекуће воде, са развијеним слојем тресета. У водотоку Јегричке, пронађена је у централном делу водотока између Госпођинаца и Темерина, и приобалном делу са усколисним рогозом. Како би се ова значајна станишта за њен опстанак очувала, ограничавају се и контролишу активности и кретања посетилаца у Парку природе „Јегричка“.

Према Уредби о заштити природних реткости („СЛ. Гласник РС“, бр. 53/93), поред барске папрати, значајно је и присуство строго заштићене врсте белог локвања (*Nymphaea alba*) и дивљег овса (*Ventenata dubia*). На Прелиминарној Црвеној листи флоре Србије, налазе се панонски звездан (*Aster tripolium subsp. rannonicus*), мочварна папрат (*Thelypteris palustris*), трава против глиста СЛАТИНСКИ ПЕЛЕН (*Artemisia santonicum*) и табернемонтанова зука (*Scirpus lasustris subsp. tabernaemontani*), вишегодишња биљка задебљаног пузајућег ризома.

Бројне врсте влажних и водених станишта које су уточиште нашле у Јегричкој представљају данашње биљне реликте као што су водољуб (*Butomus umbellatus*), подводница (*Najas marina*), вежљика (*Bolboschoenus maritimus*), бели локвањ (*Nymphaea alba*), дрезга (*Ceratophyllum demersum*), кроцањ (*Myriophyllum spicatum* и *M. verticillatum*), локвањић (*Nymphoides flava*), увијуша (*Vallisneria spiralis*), водена папрат (*Salvinia natans*) и водени орашак (*Trapa natans*).

Животињски свет

Птице

Највеће природно богатство Парка природе „Јегричка“ чине птице, по којима је ово подручје вероватно и најпознатије, односно, орнитолошка вредност се огледа у присуству великог броја ретких и угрожених врста.

Орнитофауну Јегричке до сада представља 198 врста птица. Подручје је значајно за гнезђење, зимовање и сеобу птица, на шта указује и чињеница да је до сада познатих 98 гнездарица, 62 врсте спадају у пролазнице, 23 зимског госта, 7 посетилаца, а 8 врста као ретки гости. Велики број птица значајан је у националним и међународним размерама, што се доказује њиховим присуством на разним листама, уредбама и конвенцијама, а импозантан број врста заштићен је као природна реткост у Србији. Међународни значај фауне птица потврђен је 1997. године, када Јегричка званично постаје међународно значајно станиште птица IBA подручје.

Јегричка представља једну од ретких преосталих оаза за опстанак барских птица. Она је једно од најважнијих националних гнездилишта белобрке чигре (*Chlidonias hybridus*) и једно од само неколико гнездилишта црне чигре (*Chlidonias niger*) у Србији. Чигре се на Јегричкој гнезде на плутајућим острвима или наносима вегетације на води, у више одвојених веома значајних колонија (код Темерина, Госпођинаца и Жабља), а исхраном и репродукцијом су везане за сам ток и околна водена станишта. Белобрка чигра се може сматрати индикаторском врстом на Јегричкој, с обзиром да је њено присуство показатељ повољног водног режима, развијености флотантне вегетације, као и величине воденог огледала.

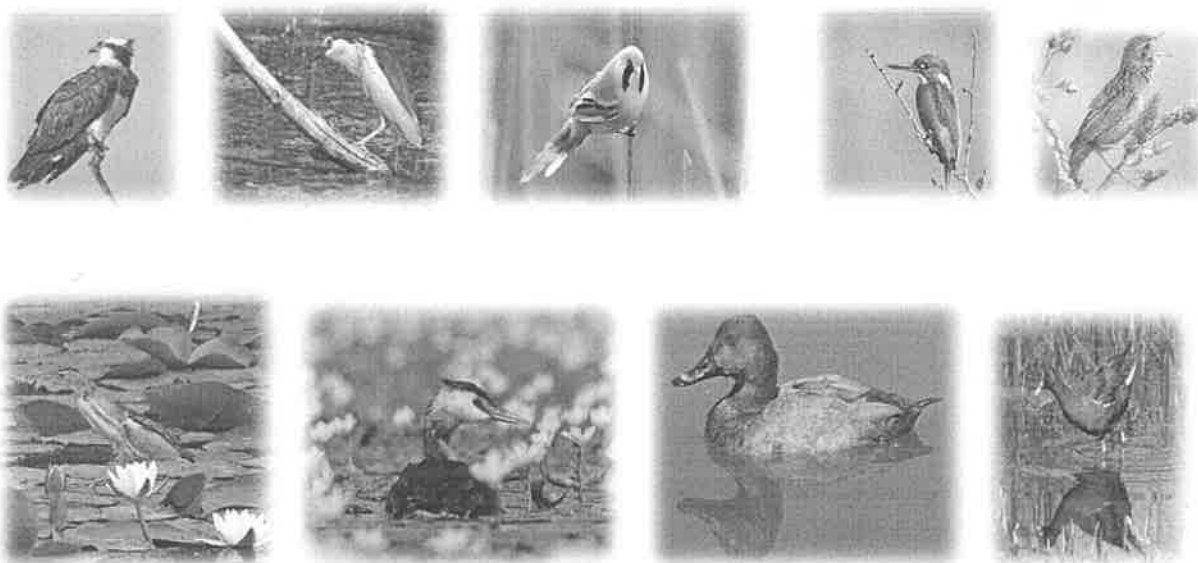

Са аспекта очувања и унапређења бројности ове врсте, на Јегричкој се спроводе активности које подразумевају праћење стања популације, ограничење кретања пловила и посетилаца у близини колонија у току репродуктивног периода и редовно кошење емерзне вегетације (тршћака) у близини заједница белог локвања и на проширеним отвореним воденим површинама, како би се унапредили услови за исхрану.

На Јегричкој се у тршћацима гнезде и најкарактеристичнија грабљивица, еја мочварица (*Circus aeruginosus*), у неколико колонија на широким разливима водотока где су тршћаци са појединачним жбуновима, жута чапља (*Ardeola ralloides*), велика бела чапља (*Egretta alba*), гак (*Nycticorax nycticorax*), црвена чапља (*Ardea purpurea*), водени бик (*Botaurus stellaris*) који по броју парова на Јегричкој чини једну од најјачих

локалних популација у Војводини и брката сеница (*Panurus biarmicus*) за коју је ово подручје једно од најзначајнијих гнездилишта у Србији.

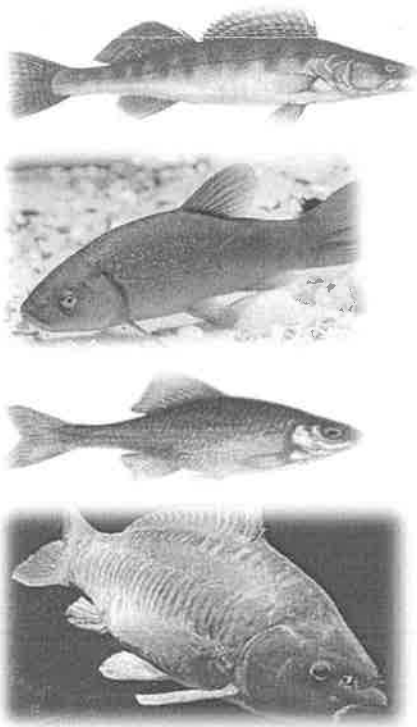
На Јегричкој су присутне и многе друге бројне врсте гнездарица попут, сивог барског петлића (*Porzana parva*), патке кашикаре (*Anas clypeata*), сиве гуске (*Anser anser*), цврчића тршћара (*Locustella naevia*) и модровољке (*Luscinia svecica*). Од изузетног значаја је бројно присуство током репродукције глобално угрожене патке њорке (*Aythya nyroka*), патке глуваре (*Anas platyrhynchos*), као и црновратог и малог гњураца (*Podiceps nigricollis*, *Tachybaptus ruficollis*). У мањем броју могу се посматрати и друге врсте као што су: ђубасти гњурац (*Podiceps cristatus*), мали вранац (*Phalacrocorax pygmeus*), мрка чапља (*Ardea purpurea*) и велики трстењак (*Acrocephalus arundinaceus*).

Рибе, водоземци и гмизавци

Еколошке промене и процеси који су се одиграли током историје (мелиоративни захвати и бројне регулације), указују на деградационо учешће људског фактора и одражавају се на диверзитет риба у Јегричкој и њихово рецентно стање.

На основу састава фауне риба, коју чине 22 врсте из 8 породица, може се констатовати да Јегричка припада категорији низијских ципринидних вода унутар региона каналског система риболовних вода. У рибљем фонду заступљене су све еколошке групе у вези са типом исхране: планктофази, макрофитофази, бентофази и ихтиофази-грабљивице.

Међу строго заштићеним врстама се издвајају гавчица (*Rhodeus amarus*), чиков (*Misgurnus fossilis*), лињак (*Tinca tinca*) и златни караш (*Carassius carassius*), а статус заштићених врста имају шаран (*Cyprinus carpio*), смуђ (*Stizostedion lucioperca*), штука (*Esox lucius*) и греч (*Perca fluviatilis*). Порекло неких врста риба (сиви и бели толстолобик, цверглан, црни амерички сомић, главоч цевонос и амур) којих раније није било у водама Јегрике, води се од случајног доспевања из околних вода, порибљавањем од стране човека или миграцијом током повољних хидролошких услова на овом подручју. Ове врсте имају значајан негативни утицај на популације аутохтоних врста, наносе им велику штету. Поред наведених, треба напоменути и присуство других унесених врста риба, које воде порекло са Далеког Истока (сребрни караш, бели амур и амурски чебачок) и северне Америке (амерички сомић и сунчаница).

На Прелиминарном списку врста за Црвену листу кичмењака Србије, за које се предузимају мере заштите и очувања, на овом подручју присутне су штука (*Esox lucius*), шаран (*Cyprinus carpio*), гавчица (*Rhodeus amarus*), чиков (*Misgurnus fossilis*) и смуђ (*Sander lucioperca*). На списку се налазе и економски значајне врсте риба у Јегричкој као што су сом, штука, смуђ, деверика и шаран. Потреба за њиховом заштитом произилази из чињенице да им бројност опада услед прекомерне експлоатације, деградације и губитка станишта на којима се ове врсте мресте, антропогеног утицаја и уношења алохтоних врста риба.

Парк природе „Јегричка“, проглашен је и рибарским подручјем, а у складу са тим, обезбеђује се планско газдовање рибљим фондом, рационално коришћење природних ресурса и доносе се планови и програми за унапређење рибарства.

Јегричка пружа повољне станишне услове за развој и живот већег броја врста водоземаца и гмизаваца, од којих се многи издвајају као заштићене и строго заштићене врсте, од националног и међународног значаја. На овом подручју је забележено 9 врста водоземаца и 3 врсте из класе гмизаваца. Најзначајније представнике водоземаца чине црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), жаба чешњарка (*Pelobates fuscus*), која је уврштена у црвену књигу водоземаца Србије, гаталинка (*Hyla arborea*), мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), као и представници групе зелених жаба.

Од гмизаваца на овим просторима присутне су ретка и угрожена барска корњача (*Emys orbicularis*) и две врсте змија: белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*). Овако мали број забележених врста гмизаваца проистиче из чињенице да су представници фауне гмизаваца Панонског биогеографског региона и

Војводине више заступљени на ливадским, степским и шумским стаништима, а у Парку природе „Јегричка“ су присутне само оне врсте које су везане за воду.

Водоземци и гмизавци представљају хранидбену базу за многе врсте строго заштићених врста птица, а такође представљају и значајне регулаторе бројности фауне бескичмењака, нарочито инсеката.

Сисари

Богатство сисара на подручју Парка природе „Јегричка“, одређено је присуством различитих типова станишта. На основу његових природних карактеристика, закључује се да је ово подручје од веома великог значаја за фауну сисара.

Уз воду са богатим околним растињем, забележена су гнезда бизамског пацова (*Ondatra zibethica*), врсте унешене из Северне Америке, која се на овим просторима врло брзо проширила и добро адаптирала. Водена и мочварна вегетација на обали Јегричке представља станиште неким врстама глодара попут водене волухарице (*Arvicola terrestris*), која је сталан становник водотока и приобаља.

С обзиром да водоток окружује пољопривредно земљиште, чести становници су пољска волухарица (*Microtus arvalis*) и пругасти пољски миш (*Apodemus agrarius*), док због оскудне шумске вегетације уз водоток Јегричке, одсуствују шумске врсте глодара. Природну реткост овог подручја представља водена ровчица (*Neomyis fodiens*), строго заштићена врста из рода бубоједа, која се налази на Прелиминарном списку врста за Црвену књигу кичмењака Србије.

На Јегричкој и у широј околини присутни су срна (*Capreolus capreolus*) и зец (*Lepus europaeus*), који се убрајају у ловну дивљач, а међу месоједима куна белица (*Martes foina*), ласица (*Mustela nivalis*), лисица (*Vulpes vulpes*) и јазавац (*Meles meles*). Од великог је значаја и присуство видре (*Lutra lutra*), строго заштићене врсте у Србији, чија популација у Јегричкој постепено расте, а с обзиром да представља природну реткост (као глобално угрожена врста), налази се на списку за Црвену књигу кичмењака Србије и на Европској и на Светској Црвеној листи.

2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

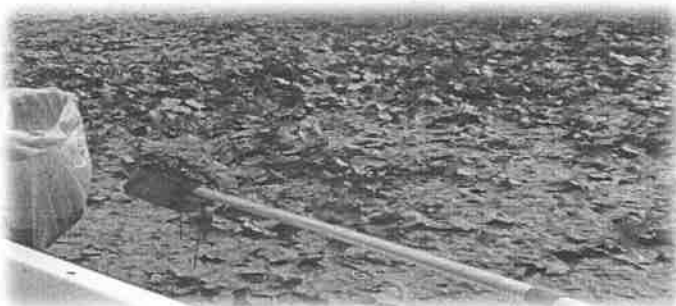
Иако се тренутно налази под снажним утицајем како човекових активности, тако и природних процеса, природа Јегричке је у значајној мери успела да сачува своје изворно обележје. У еколошком низу смењују се водени и мочварни екосистеми, заступљени са различитим типовима вегетације и разноврсним животним заједницама. Као споротекући водени екосистем, пружа оптималне услове за опстанак заштићених и строго заштићених биљних, животињских и економски значајних врста битних са аспекта одржавања еколошке равнотеже и значајних у ланцима исхране.

Водоток је веома значајан са аспекта одводњавања и наводњавања пољопривредног земљишта, очувања великог броја строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста које у првом реду представљају показатеље укупне вредности овог подручја. Својим депресијама и воденим током представља еколошки коридор према Тиси, односно, захваљујући повезаношћу са Дунавом и Тисом, значај Јегричке доводи се у везу са паневропском еколошком мрежом.

Простором доминира водени биотоп, кога чини горњи каналисани део, средњи део водотока, који карактерише неизмењени мочварно-барски екосистем и доњи ток Јегричке у коме се налазе четири острва, а који је намењен за спортско рекреативни риболов. И поред знатно измењених појединих деоница, подручје Јегричке је у свом средишњем делу задржало аутохтоне одлике карактеристичне за равничарске пределе, који омогућују опстанак, размножавање и развој одређених аутохтоних биљних и животињских врста.

Истраживања на праћењу биолошких параметара, као и квалитета воде, седимента и приобалног земљишта водотока Јегричка, извршена су од стране ПМФ-а из Новог Сада, Департмана за биологију и екологију и Департмана за хемију, биохемију и заштиту животне средине, а у склопу Пројеката: „Еколошко управљање водама у равничарским пределима“ (eWAM) и „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области“ (ECOWAM), у оквиру Програма прекограничне сарадње Мађарска – Србија (ИПА пројекти).

Део пројектних активности који се односи на горе наведена истраживања, реализован је 2013. и 2014. године, у оквиру Пројекта eWAM и обухватао је услуге анализе и мониторинга квалитета воде, седимента, приобалног земљишта и биомониторинг дела водотока од km 37+892 до km 44+015, пре, у току и након радова на измуљењу деоница Јегричке, које су обухваћене пројектом (радови на измуљивању и уклањању вишка вегетације из корита водотока, представљали су кључну пројектну активност).

Општи закључак истраживања указује да анализа воде на испитиваним деоницама водотока одговара III класи према параметрима кисеоничног режима (растворени кисеоник, НРК, ВРК), садржају метала и нутријентима (у води су одређиване концентрације укупног азота, нитратног, нитритног и амонијачног азота). На основу добијених резултата седимента/муља, може се констатовати да је његов квалитет на свим испитиваним деоницама добар, тј. одговара класама 0,1 и 2 (у највећем броју узорак и за већину метала и за органске полутанте је класа 0). Садржај метала у седименту је испод верификационог нивоа, тј. одговара класама 0,1 и 2 (у највећем броју узорак за већину метала је класа 0), што показује да је процес измуљивања успешно спроведен и није имао негативан утицај на водоток. Садржај специфичних органских полутаната је у оквиру класе 0. Квалитет воде и седимента Јегричке са аспекта садржаја метала и специфичних органских полутаната, не превазилази максимално дозвољене концентрације постављене Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник СР“, бр. 50/2012) и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Сл. гласник РС“, бр. 35/2011).

Са аспекта био-мониторинга, констатован је незнатно мањи број врста него пре измуљивања. Након измуљивања нису констатоване алохтоне/инвазивне врсте ни у једном од анализираних одељака. Популације заштићених врста као природних реткости нису показале драстичне промене, односно, заштићене биљне врсте: *Nymphaea alba*, *Salvinia natans*, *Trapa natans* и *Iris pseudacorus* ("Службени гласник РС", 5/2010; Анекс I Бернске Конвенције) констатоване су на истраживаном подручју и пре и након измуљивања. Резултати истраживања вегетације акватичних макрофита пре измуљивања указивали су на релативну фрагментисаност акватичних станишта, где су бројни чепови, настали услед зарастања корита воденом вегетацијом, успоравали ток и са једне стране спречавали ширење, а са друге омогућавали веома велику продукцију појединим врстама. Након измуљивања забележено је присуство 30 врста акватичних макрофита и дошло је до уједначавања услова дуж целог испитиваног тока, што се огледа у смањењу просечне абунданце врста, али и њиховом ширењу на цео ток који је овом приликом истраживан. Такође, уочен је тренд повећања броја врста и индекса диверзитета у истраженим одељцима Јегричке, а изузетак од уоченог тренда пораста диверзитета уочава се у хелофитској (обалној) вегетацији одељака. Структура ихтиофауне у водотоку Јегричка није се значајније променила у односу на стање какво је било пре радова на измуљивању.

На основу резултата биомониторинга може се закључити да је еколошки статус водотока након радова на измуљивању, са аспекта акватичне вегетације, бољи него што је био пре измуљивања, односно, да је поступак уклањања седимента извршен на одговарајући безбедан начин, који није утицао на квалитет воде и муља.

Истраживања која су реализована у оквиру Пројекта ECOWAM, односила су се на Хидробиолошке анализе и мониторинг квалитета воде и муља, путем физичко-хемијских и биолошких параметара на деоницама водотока од km 44+015 до km 46+673 и од km 29+588 до km 37+892. Испитивања су спроведена у две фазе, пре радова на измуљивању (прва фаза у 2018. години) и након разастирања седимента, (у другој половини 2019. године). Уклањање наноса/седимента из корита Јегричке представљало је основну пројектну активност која је реализована овим пројектом. Резултати прве фазе анализе и мониторинга водотока „Јегричка“, указали су на присуство органске материје у води, односно на процесе еутрофизације, као и на постојање неповољних биолошких и биохемијских процеса у воденом стубу и седименту. На основу праћења микробиолошких параметара, вода Јегричке је задовољавајућег квалитета, уз напомену да постоје и деонице на којима је повећана бројност укупних хетеротрофних бактерија (последича загађења које долази из тачкастих извора). Резултати испитиваног седимента водотока Јегричка, на основу садржаја метала, указују да је исти незнатно загађен, да нема ризика по животну средину, тако да се након измуљења могао безбедно одлагати без посебних мера заштите у појасу ширине до 20 m у околини водотока. Након спроведене друге фазе анализе и мониторинга Јегричке, резултати анализе седимента су указали на ниске концентрације загађујућих материја, у оквиру класа 0 и 1, односно, сматра се да је седимент незнатно загађен. Поређењем резултата прве и друге фазе истраживања,

у извештају је констатовано да је након хидротехничких радова дошло до незнатне промене у структури заједнице фауне дна, макрофита, фитопланктона и зоопланктона, микробиологије воде и физичко – хемијских својстава воде. Мониторинг који је спроведен у оквиру Пројекта ECOWAM је само приказ стања непосредно након завршетка извођења радова на измуљивању (у екосистемима Јегричке још увек није успостављена равнотежа након завршетка радова, тако да резултати не могу дати праву процену утицаја радова на живи свет.

У циљу очувања, опстанка и развоја овог екосистема, потребно је редовно спроводити мониторинг квалитета воде и седимента путем физичко-хемијских параметара, као и биомониторинг деоница Јегричке, а одређене делатности и активности прилагодити очувању и унапређењу овог подручја. Од великог значаја представљају и активности на континуираној едукацији посетилаца и локалног становништва (приоритет свакако усмерити на пољопривреднике чије активности имају велик утицај на квалитет воде, диверзитет флоре и фауне овог подручја).

3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И САГЛАСНОСТ НА ПЛАН УПРАВЉАЊА

Предлог Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. Године, састављен је у складу са Решењем Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине о условима заштите.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 4719 Ф: +381 21 456 238
ekourb@vojvodina.gov.rs | www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 140-501-361/2023-04 ДАТУМ: 24.04.2023. године

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено:	27 APR 2023		
Орг. јед.	Број	Др.	Уредност
12	111	23	

На основу члана 9. став 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–испр., 14/16, 95/18–др. закон и 71/21), члана 15, 16, 23, 24. и 39. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, бр. 37/14, 54/14 - др. одлука, 37/16, 29/17, 24/19, 66/20 и 38/21) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС), решавајући по захтеву ЈВП „Воде Војводине“, Одељење за управљање и коришћење заштићених подручја Службе за управљање и коришћење природних ресурса, бр. II-111/16-23, од 03.03.2023. године у вези израде Годишњег програма управљања Парком природе „Јегричка“ за 2023. годину, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, в.д. помоћника покрајинског секретара Гојко Палалић, по Решењу о овлашћењу број 140-031-104/2022-02-8, од 26. октобра 2022. године, доноси

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

У складу са Стручном основом под 03 бр. 019-984/2 од 19.04.2023. године, издатом од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“ („Службени лист АПВ“ бр. 49/22), План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године може се изградити под следећим условима:

- 1) План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године изградити у складу са члановима 52. и 53. Закона о заштити природе,
- 2) Текст Плана управљања ускладити са чланом 16. Покрајинске скупштинске одлуке о проглашењу заштићеног подручја Парка природе „Јегричка“ („Сл. лист АП Војводине“ бр. 49/2022), према ком План управљања пре свега треба да садржи циљеве и приоритетне задатке очувања повољног стања заштитне зоне, као и превентивне мере заштите од пожара сходно законима којима се регулише ова област и прописима донетим на основу тих закона;
- 3) Планом управљања предвидети активности којима се остварују циљеви очувања и унапређења подручја;
- 4) Дефинисати приоритетне активности и мере на заштити и унапређењу природних и створених вредности, односно промоцији заштићеног подручја:
 - 4.1 коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом,
 - 4.2 научно-истраживачки рад,
 - 4.3 контролисана презентација природног добра, едукација, туризам и рекреација,
 - 4.4 еколошка рестаурација деградираних станишта,
 - 4.5 формирање и одржавање биофилтера на месту улива бочних канала,
 - 4.6 уређење обале кроз насељена места,
 - 4.7 уређење туристичких и рекреационих стаза,
 - 4.8 очување и подизање шумског појаса и ремиза са аутохтоним жбунастим и дрвенастим врстама,

- 4.9 примена активних и интервентних мера и планских активности на заштити станишта и врста (управљање популацијама) и побољшању квалитета воде и стања екосистема;
 - 4.10 реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;
 - 4.11 унапређење стања, одржавање и ревитализација станишта;
 - 4.12 успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста;
 - 4.13 ревизија пројеката и програма управљања водним режимом подручја, у складу са циљевима заштите природних вредности простора;
 - 4.14 откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање танпон зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности;
 - 4.15 постављање вештачких дупљи, платформи и острваца за строго заштићене и заштићене врсте;
 - 4.16 успостављање проходности обале за животиње;
 - 4.17 успостављање заштитног шумског појаса према пољопривредним површинама, насељу и викенд зонама дуж тока Јегричке, применом аутохтоних врста;
 - 4.18 ускладити водни режим са потребама заштићених и строго заштићених врста, дефинисан Правилником о режиму вода у Јегричкој;
 - 4.19 сузбијање инвазивних врста и градације штетних врста применом механичких, биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава у складу са Законом;
 - 4.20 контролисано кошење трске и редовно одношење биомасе приликом кошења и/или сече;
 - 4.21 унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;
 - 4.22 коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;
 - 4.23 унапређење традиционалних облика коришћења простора;
 - 4.24 едукација корисника простора ради усклађивања њихове активности са потребама очувања природних вредности;
 - 4.25 просторно и сезонски ограничена презентација природних и културних вредности;
 - 4.26 развој еко, етно, риболовног и ловног туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације.
- 5) Планирати наставак започетих програмских активности из претходног периода;
- 6) Вршити популаризацију заштићеног подручја и едукацију посетилаца кроз планирање одржавања волонтерских кампова, обележавање дана заштићеног подручја и/или дана отворених врата, израде промо материјала, израде и постављања садржаја за посетиоце (инфо табле, клупе, сојенице, обележавање едукативних стаза), организовање такмичења у спортском риболову и кроз наступе на локалним и регионалним манифестацијама;
- 7) Након израде предметног Плана управљања исти доставити доносиоцу Решења на сагласност.

Образложење

ЈВП „Воде Војводине“, Одељење за управљање и коришћење заштићених подручја Службе за управљање и коришћење природних ресурса, Булевар Михајла Пупина 25, Нови Сад, упутила је Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине захтев за издавање услова заштите природе (бр. II-111/17-23, од 10.03.2023. године) за израду Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајински завод за заштиту природе издао је Стручну основу под 03 бр. 019-984/2 од 19.04.2023. године по предметном захтеву.

Предметно подручје за које се израђује План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године налази се у заштићеном подручју Парк природе „Јегричка“, које је заштићено Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“ („Сл. лист АП Војводине“ бр. 49/2022).

Такође, подручје припада еколошки значајном подручју „Јегричка“ еколошке мреже Републике Србије (бр. 10) утврђено Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/2010). Еколошки значајним подручјем, поред заштићеног подручја Парка природе „Јегричка“, обухваћена су: међународно значајна подручја за биљке – IPA (Important Plant Area) под називом „Жабалска хумка са слатином“ и „Римски Шанац“, међународно значајно подручја за птице – IBA (Important Bird Area) под називом „Јегричка“ (национални код: RS004IBA).

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Јегричка“ за 2023. годину уз примену наведених мера и ограничења. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене потребно је поднети нови захтев.

На основу увида у захтев за издавање услова заштите природе и цитираних прописа, донето је решење као у диспозитиву.

Такса на захтев и такса за решење по тар. бр. 1 и тар. бр. 5 су наплаћене у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о Покрајинским административним таксама („Службени лист АПВ“ бр.40/19, 59/20-усклађени дин. изн., 45/21-усклађени дин. изн., 54/21 и 52/2022 – усклађени дин. изн.), а подносилац захтева је ослобођен плаћања таксе у складу са тар. бр. 22, тачка 2.

Поука о правном средству:

Против овог Решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине, Београд, у року од 15 дана од дана пријема овог Решења. Жалба се предаје Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине у Новом Саду, Булевар Михајла Пупина бр. 16, непосредно или путем поште, уз доказ о уплати Покрајинске административне таксе у износу 360,00 динара на текући рачун бр. 840-742231843-30, позив на број: 252230941501 по моделу 97.

Доставити:

1. ЈВП „Воде Војводине“, Одељење за управљање и коришћење заштићених подручја Службе за управљање и коришћење природних ресурса, Булевар Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад
2. Покрајинском заводу за заштиту природе, Радничка 20а, 21000 Нови Сад
3. Архиви

4. ВОДНИ УСЛОВИ

За израду Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године, исходовани су водни услови од Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Услови су дати у складу са одредбама Закона о водама, смерницама из Водопривредне основе РС („Службени гласник РС“, број 11/02) и пратећим подзаконским актима и представљали су један од основа за писање овог планског документа.

БРОЈ: 104-325-952/2023-05 ДАТУМ: 15.12.2023. године
36

На основу надлежности Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство сагласно члану 117 и 118 Закона о водама ("Службени гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), члану 117, став 1, тачка 2 Закона о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводина ("Службени гласник РС", број 99/2009, 67/2012-УС, 18/20-др. закон и 111/2021- др. закон), у вези са чланом 33 Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АП Војводине“ број 37/2014, 54/2014- др. одлука, 37/2016, 29/2017, 24/2019, 66/2020 и 38/2021) и овлашћења покрајинског секретара истог органа број: 104-031-99/2023-09 од 24.02.2023. године, решавајући по захтеву подносиоца Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад, матични број 08752885, ПИБ 100715260, у поступку издавања водних услова, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство издаје

ВОДНЕ УСЛОВЕ

За израду Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године, издају се следећи водни услови:

1. План управљања урадити у складу са важећим прописима и нормативима за наведену врсту радова, као и прописима о потпуној заштити водног режима и водних објеката у условима коришћења вода, заштите од вода и заштите површинских и подземних вода од загађења, уз усклађивање планираних радова са хидромелиорационим уређењем предметног подручја.
2. Планом управљања предвидети такве радове којима се неће нарушавати функционалност и стабилност водних објеката, нити ће се водни објекти оштећивати.
3. Радовима предвиђеним предметним Планом не смеју се ометати, нити спречавати хидротехнички радови, спровођење одбране од поплава од спољашњих и унутрашњих вода и редовно одржавање водних објеката који се налазе на предметном подручју.
4. Приликом израде предметног Плана поштовати члан 1 Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), којим се уређује правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем, изворима и начину финансирања водне делатности, надзор над спровођењем овог Закона, као и друга питања значајна за управљање водама.
5. Чланом 8 Закона о водама дефинисано је водно земљиште и на њему се морају применовати одредбе Закона о водама. План управљања урадити у складу са наведеним.
6. Поштовати и одредбе члана 9 Закона о водама којим је дефинисано приобално земљиште.
7. Планом управљања поштовати члан 9а Закона о водама којим је дефинисано управљање водним земљиштем у јавној својини, као и члан 10 истог Закона којим је дефинисана намена водног земљишта.
8. Предметним Планом управљања поштовати члан 23 Закона о водама, којим је уређено управљање водним објектима у јавној својини.
9. Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода, заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, као и вршење радњи којима се може утицати на промену количине и квалитета воде у водотоцима, забране и ограничења

дефинисана су чланом 133 Закона о водама ("Службени гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон). План урадити у складу са наведеним.

10. У границама обухвата предметног Парка природе налазе се следећи водни објекти:
- 10.1. Гравитациони канали који се уливају у Јегричку, а припадају подручју надлежности ВД „Шајкашка“ ДОО Нови Сад (приказани су у графичком прилогу на крају ових Водних услова).
- 10.2. На подручју ВД „Бачка“ ДОО Врбас налазе се следећи мелиорациони канали: J-I, J-II, J-III, J-IV, J-V и N-II.
- Канал J-I:
 - стационажа улива у Јегричку.....km 62+970,
 - протицај на уливу.....800l/s,
 - кота леве обале.....80.90mnm,
 - кота десне обале.....80.90mnm,
 - кота дна.....79.10mnm,
 - кота нивоа воде.....78,20mnm,
 - ширина дна.....1.50m,
 - нагиб косина.....1:1.5.
 - Канал J-II:
 - стационажа улива у Јегричку.....km 61+500,
 - протицај на уливу.....412l/s,
 - кота леве обале.....81.81mnm,
 - кота десне обале.....81.81mnm,
 - кота дна.....77.37mnm,
 - кота нивоа воде.....78,19mnm,
 - ширина дна.....0.80m,
 - нагиб косина.....1:1.5.
 - Канал J-III:
 - стационажа улива у Јегричку.....km 52+270,
 - протицај на уливу.....1664l/s,
 - кота леве обале.....78.90mnm,
 - кота десне обале.....78.90mnm,
 - кота дна.....77.48mnm,
 - кота нивоа воде.....78,60mnm,
 - ширина дна.....1.50m,
 - нагиб косина.....1:1.5.
 - Канал J-IV:
 - стационажа улива у Јегричку.....km 46+410,
 - протицај на уливу.....919l/s,
 - кота леве обале.....76.50mnm,
 - кота десне обале.....76.50mnm,
 - кота дна.....75.68mnm,
 - кота нивоа воде.....76,68mnm,
 - ширина дна.....1.50m,
 - нагиб косина.....1:1.5.
 - Канал J-V:
 - стационажа улива у Јегричку.....km 44+815,
 - протицај на уливу.....1403l/s,
 - кота леве обале.....76.70mnm,
 - кота десне обале.....76.70mnm,
 - кота дна.....75.39mnm,
 - кота нивоа воде.....76,59mnm,
 - ширина дна.....1.50m,
 - нагиб косина.....1:1.5.

- Канал N-II:

-стационарна улива у Јегричку.....	km 30+080,
-протицај на уливу.....	420l/s,
-кота леве обале.....	78.60mnm,
-кота десне обале.....	78.30mnm,
-кота дна.....	78.21mnm,
-кота нивоа воде.....	79,05mnm,
-ширина дна.....	1.25m,
-нагиб косина.....	1:1.5.

10.3. Изградњом система ХС ДТД, Јегричка је постала његов интегрални део.

Од укупне дужине канала ХС ДТД у Бачкој, која износи 421km, на Јегричку отпада око 65km. Јегричка није пловна. Водни режим унутар читавог хидросистема се одржава путем синхронизованог маневрисања регулационим уставама и црпним станицама. Од објеката овде постоје: као водозахват Јегричке устава „Деспотово“, затим преливни праг код Змајева за регулисање нивоа воде, устава „Жабал“ такође за регулисање нивоа и црпна станица на самом уливу Јегричке у Тису. Обзиром да сада водни режим Јегричке више није природан, већ диригован, постоји неколико фаза коришћења:

-фаза снабдевања водом: у овој фази вода се захвата из канала Нови Сад-Савино Село преко устава Деспотово и шаље корисницима у ниже базене. Количина воде која се захвата одрђена је техничким карактеристикама објекта, хидролошком ситуацијом на систему и потребама корисника. Максимална потрошња воде пројектована је на 11m³/s.

-фаза одводњавања: ово је период са вишком унутрашње воде у сливу. Тада је устава „Деспотово“ притворена или потпуно затворена, а Јегричка прима и одводи само сопствене воде свог слива. Максимални прилив на уливу у Тису може износити до 25m³/s. Евакуација воде у Тису може бити слободним падом или пумпањем.

-фаза одбране од поплава: када је Тиса на уливу Јегричке код Жабља виша од Јегричке, затвара се устава Деспотово, а у нише се стављају сигурносни затварачи. Вишак воде се препушта помоћу црпне станице „Жабал“ капацитета 16m³/s.

-деоница канала од km 0+000 до km 0+820 је излив канала Јегричка у Тису. На овом делу који уствари представља изливни канал од црпне станице до Тисе, Јегричка пролази кроз форланд. У водно-режимском смислу, овде влада Тиски (природан) режим.

-од km 0+820 до km 15+470: ова деоница је годинама служила као рибњак за узгој шарана, док данас служи само за спортски риболов. Површина ове деонице је 470ha, а запремина воде износи 4 688 000m³. Корито је у природном стању. Водостаји се крећу од 75.00mnm до 75.50mnm.

-од km 15+470 (устава „Жабал“) до km 30+000 корито Јегричке такође није регулисано, а отицање се врши преко депресије и некадашњег одводног канала. Висински положај корита обезбеђује одводњавање сливног подручја, а водостај се регулише помоћу устава „Жабал“ у складу са прописаним режимом.

-деоница од km 30+000 до km 48+490 (прелив „Змајево“) је регулисана, ископан је одводни канал са ширином дна од 6m до 7m, са косином 1:2, дубина укопавања је до 4m, подужни пад канала је 1.3cm/km. Укупан капацитет корита је до 17m³/s.

-деоница од km 48+490 до km 65+140 (устава „Деспотово“) је регулисана. Канал је са нагибом косина 1:2, ископан је углини мале и средње пластичности и прашине мале и средње стишљивости. Дозвољена брзина за материјал корита износи 0.45m/s. Ниво воде зависи од количине воде која се упушта кроз уставу „Деспотово“, а при затвореној устави, ниво се изхоризонтира и падне на коту преливне грађевине у Змајеву.

Одржавање канала: Да би канал Јегричка био у функцији, врше се радови на редовном одржавању који обухватају следеће позиције:

-Измљивање каналасу воземном механизацијом и депоновање ископаног материјала на обалу,

-измљивање канала пловном механизацијом,

- израда касете за одлагање муља,
- разастирање ископаног материјала по обали канала,
- кошење траве на обалама канала механизацијом (тракторса ротационом косачицом),
- кошење трске и корова на обалама канала механизацијом (тракторса ротационом косачицом),
- кошење шибља на обалама канала механизацијом (трактор са таругом),
- сечење шибља на обалама и косинама ручно,
- равнање инспекционе стазе (трактор са тањирачом),
- садња корпарске врбе у циљу осигурања обала,
- порибљавање канала у сврху сузбијања подводног растиња,
- кошење подводног растиња пловном косачицом,
- гљумљавање обала канала,
- планска сеча дрвета,
- издавање површина поред канала за сенокос и сипашу (лицитација),
- уговарање сече трске са трећим лицима.

Овим су наведене позиције редовних радова на одржавању корита и обале Јегричке, који улазе у годишњи план одржавања. Ако се укаже потреба на радовима већег обима и на санацији или реконструкцији објеката и канала, поред ових, могу се појавити и други, такозвани посебни радови.

План управљања ПП „Јегричка“ урадити у складу са наведеним.

11. У зони водотока Јегричка и мелиоративних канала уважити следеће услове за планирање објеката и извођење радова:
 - 11.1. Не сме се реметити обала и утицати на водни режим водотока Јегричка, не сме се угрозити протицајни профил мелиорационих канала у свим условима рада система, као ни стабилност њиховог дна и косина.
 - 11.2. Континуитет и правац инспекционих стаза у обостраном појасу ширине од најмање 5,0 m од водотока и мелиорационих канала, сачувати за пролаз и рад механизације која одржава канал.
 - 11.3. Подземне објекте поставити најмање 1,0 m испод коте терена и обезбедити их од утицаја механизације за одржавање канал. Кота терена је кота обале у зони радно-инспекционе стазе.
 - 11.4. У зони радно-инспекционе стазе није дозвољена изградња објеката, садња дрвећа, орање и копање земље и предузимање других радњи којима се ремети функција или угрожава стабилност водотока и мелиорационих канала и омета њихово редовно одржавање.
 - 11.5. Забрањује се обављање радњи које могу угрозити стабилност и функционалност каналске мреже и којима би се онемогућили радови на њиховом редовном одржавању, а који се обављају у циљу обезбеђења ефикасног функционисања хидромелиорационог слива и одржавање стабилности водног режима.
12. Забрањено је у површинске и подземне воде уношење опасних и штетних материја које могу угрозе квалитет (еколошки и хемијски статус), тј. узроковати физичку, хемијску, биолошку или бактериолошку промену вода у складу са чланом 97 и 133 став 1 тачка 9 Закона о водама (“Службени гласник РС”, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).
13. Планом предвидети потпуну заштиту земљишта и површинских и подземних вода од загађивања, као и спречити промену постојећег режима вода, у складу са:
 - Законом о водама (Службени гласник РС, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон);
 - Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 67/11, 48/12 и 1/16);
 - Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 24/14);

- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 50/12);
- Уредбом о класификацији вода (Службени гласник СРС, број 5/68);
- Правилником о опасним материјама у водама (Службени гласник СРС, број 31/82).
14. У површинске воде забрањено је испуштати било какве воде осим условно чистих атмосферских и пречишћених отпадних вода чији квалитет обезбеђује одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класа воде) реципијента, према Уредби о класификацији вода. Квалитет ефлуента треба да задовољава граничне вредности прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање. У подземне воде забрањено је уношење загађујућих материја, односно узроковање погоршања постојећег хемијског статуса подземне воде, осим ефлуента чији квалитет задовољава граничне вредности прописане Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање.
 15. За све планиране активности које ће се обављати у оквиру предметне локације, мора се предвидети одговарајуће решење, у циљу обезбеђења стабилности и функционалности водних објеката и спречавања загађења земљишта, површинских и подземних вода.
 16. План израдити на начин да предвиђене активности ни на који начин не смеју реметити могућност, услове одржавања и функцију водних објеката. Треба да је обезбеђен слободан и несметан пролаз службеним возилима и механизацији водопривреде у зони водних објеката.
 17. При изради Плана управљања уважити да радови на редовном одржавању, реконструкцији и санацији водних објеката имају приоритет и не могу се условљавати од стране управљача.
 18. За планирање било каквих радова и активности на водном земљишту морају се тражити нови водни услови. Ово важи и за обележавање граница подручја, постављање разних табли и сл.
 19. Кретање чуварске службе и извођење планираних радова у зони водних објеката мора да буде под надзором и упуством водопривреде. Све евентуалне штете на водним објектима, настале кретањем службе управљача или извођењем планираних радова морају се отклонити у најкраћем року, о трошку управљача.
 20. Намена водног земљишта над којим право управљања има ЈВП „Воде Војводине“, не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП-а „Воде Војводине“.
 21. Важност водних услова престаје по истеку годину дана од дана њиховог издавања, ако у том року није поднет захтев за издавање водне сагласности.
 22. По завршетку израде Плана управљања, а пре коначног усвајања, обратити се овом Секретаријату са захтевом за издавање водне сагласности, у складу са чланом 119 Закона о водама.

Образложење

Подносилац захтева Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад, поднео захтев број 140-501-794/2023-04 од 14.08.2023. године за План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године, који је у писарници покрајинских органа заведен под бројем 104-325-952/2023-05 од 18.08.2023. године.

Водни услови урађени су на основу следеће документације:

1. Захтев број 140-501-794/2023-04 од 14.08.2023. године;
2. Мишљење у поступку издавања водних услова број II-995/7-23 од 06.12.2023. године ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад;
3. Обавештење број 03 019-2081/2 од 25.07.2023. године, Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад;
4. Предлог Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године- у штампаној верзији.

На основу приложене документације констатовано је следеће:

План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. године донет је у складу са одредбама члана 52. Закона о заштити природе (“Сл. Гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон) и одредбама члана 16. Покрајинске скупштинске одлуке о заштити Парка природе „Јегричка“ („Службени лист АПВ”, број 49/2022). У складу са чланом 15. горе наведене одлуке, за управљача овог заштићеног подручја одређено је ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада.

На простору заштићеног подручја Парка природе „Јегричка“, прва валоризација започета је 1987. године и то првенствено са аспекта орнитологије, на локалитету четири острва која се налазе у оквиру рибака на Јегричкој у Жабљу. На основу Закона о посебној заштити делова природе (“Службени лист САПВ”, бр.10/86) и Статута општине Жабал (“Службени лист општине Жабал”, бр.10/84), Скупштина општине Жабал је 1988. године донела Одлуку о проглашењу строгих природних резервата „Четири острва у рибаку Јегричке“ (“Службени лист општине Жабал”, бр.6/88), по претходно прибављеном мишљењу Покрајинског завода за заштиту природе.

Истраживање и валоризација целокупног тока Јегричке започета је током 2004. и 2005. године, када је Завод за заштиту природе Србије сачинио Студију заштите Парка природе „Јегричка“, на основу које је на XI седници 20.12.2005. године, Скупштина општине Жабал, споразумно са општинама Бачка Паланка, Врбас и Темерин („Сл. лист општине Жабал” бр. 11/2005; „Сл. лист општине Бачка Паланка” бр. 13/2006; „Сл. лист општине Врбас” бр. 7/2006; „Сл. лист општине Темерин бр. 10/2005”) донела акт о проглашењу заштите Јегричке, односно Одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“. Овом Одлуком, “Четири острва у рибаку Јегричке” обухваћена су границама заштићеног подручја, а на основу Правилника о категоризацији природних добара, Парк природе „Јегричка“ проглашен је тада III категоријом. Пошто се ради о динамичном систему, подложном природним променама, током 2012. године, урађена је ревизија заштите Парка природе „Јегричка“, а Покрајински завод за заштиту природе сачинио је нову документациону основу - Студију заштите, којом је на основу правилника о категоризацији природних добара ово подручје проглашено II категоријом - заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја. Предложене су и нове границе заштићеног подручја са утврђеним режимима и мерама заштите. Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 22. новембра 2022. године, донела је Покрајинску скупштинску одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“, чиме је званично промењена категорија заштићеног подручја и његове границе.

Парк природе „Јегричка“ према категоризацији представља заштићено подручје II категорије - заштићено подручје од покрајинског/регионалног, односно великог значаја.

За Јегричку је, као влажно подручје, основни услов опстанка очување и унапређење квалитета и режима воде, која се користи за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма; мозаичности станишта која су у нестајању и за њих везаних животних заједница и врста, а такође и обезбеђивање одрживог развоја и коришћења природних вредности. Поред очувања и унапређења природних вредности, неопходно је обезбедити одрживо, финансијски и друштвено прихватљиве механизме за смањење загађења, ублажавање поплава и суша, рибарство, туризам, рекреацију, научно-истраживачки рад и едукацију, уз поштовање релевантних закона. Генерални концепт заштите, развоја и управљања заштићеним подручјима заснива се на степену очуваности основних природних вредности, присуству и интензитету угрожавајућих фактора и потреби ревитализације станишта, односно поновног успостављања функције читавог екосистема.

Парк природе „Јегричка“ налази се у средишњем делу Војводине, на простору јужне бачке, између Великог бачког канала на северу и Дунава на југу, заузимајући површину од 1193,19 ха, на којој се успостављају режими заштите II и III степена.

Због својих природних специфичности и очуваности, заштићено подручје се састоји из три природне целине: А, Б и В, на којима се примењују одређене мере заштите.

Целина А обухвата простор од уставе Деспотово (64+163 КМ), преко прелива Змајево до регионалног пута Темерин-Бечеј (30+000 КМ) и у овом делу водотока Јегричка је каналисана-регулисана.

Целина Б обухвата простор од пута Темерин-Бечеј (30+000 КМ) до уставе Жабалъ (15+470 КМ). Овај део није регулисан, а отицање се врши преко природних депресија и некадашњег одводног канала.

Трећа целина В, простире се од уставе Жабалъ (15+470 КМ) до црпне станице Жабалъ (0+820 КМ), односно до улива Јегричке у тису изливним каналом (0+000 КМ). Целина од уставе Жабалъ до црпне станице представља простор за спортско-рекреативни риболов (власништво ЈВП Воде Војводине). На овој деоници, налазе се и четири острва која се налазе под режимом заштите II степена.

Режим заштите II степена износи 257,09 ха, или 21,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Разливено мочварно подручје Јегричке – просторна целина Б;
2. Четири острва у просторној целини В;
3. Слатине код мале баре у просторној целини В.

Режим заштите III степена износи 936,10 ха, или 78,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Просторна целина А;
2. Просторна целина В, изузев четири острва која су у режиму заштите II степена.

Око Парка природе „Јегричка“ успостављена је заштитна зона која обухвата површину од 5.701,60 ха у свим катастарским општинама.

Водоток се протеже у дужини од око 64 км са правцем запад - исток (пружање слива запад - исток, последица је тектонског спуштања терена, које се од краја неогена интензивно одвија на простору од ушћа реке Вуке на западу, према долини Тисе на истоку и према северном и средњем Банату). Укупна површина лесне терасе Јужне Бачке је око 273.000 ха, а површина слива који је издужен износи 144.200 ха, дужине приближно 100 км, са просечном ширином око 14 км. Јегричка је аутохтона речица Бачке која је под утицајем човека изгубила првобитни изглед. Јегричка нема класично извориште, јер се њен водоток формирао из више депресија – кракова (најважније притоке су јој биле северозападна и југозападна Јегричка), које су својим спајањем код Деспотова довеле до формирања јединственог водотока са правцем отицања ка истоку и улива у реку Тису код Жабља. Поред поменутих притока Јегричка прима још неколико мањих бара које данас представљају део каналске мреже Бачке. Водоток протиче кроз четири општине: Бачку Паланку, Врбас, Темерин и Жабалъ.

Захваљујући свом повољном географском положају, правцу пружања, као и размештају насељених места у окружењу, заштићено подручје је приступачно и саобраћајно веома добро повезано са осталим деловима Војводине. Најзначајније саобраћајнице, које пресецају ток Јегричке су: међународни пут Е-75, Нови Сад – Србобран – Суботица и државни путеви I реда. Удаљеност од Новог Сада је 25 км, а на мање од те удаљености налазе се Бечеј, Врбас, Темерин и Кула. Све ово доприноси да је заштићено подручје једноставно и лако доступно, што га чини атрактивним за посетиоце, научно – истраживачки рад и развијање еко-туризма овог подручја.

Подручје слива Јегричке налази се у делу јужно бачке лесне терасе, топографски најнижем делу, између лесне заравни и алувијалне равни Дунава. Већи део површине лесне терасе природно гравитира према Тиси преко водотока Јегричка. Надморска висина терена у парку природе и његовој непосредној околини је мала и износи од 75.0 до 82.3 м, уз изражене облике микро и мезо рељефа. Регионално геолошки посматрано припада југоисточном делу великог Панонског седиментног басена, тачније јужнобанатској субдепресији, док географски припада Панонској низији. У геолошком погледу лесна тераса састављена је од преталоженог барског и сувоземног леса (одличан супстрат за развој плодних земљишта), који је по настанку еолско-флувијалног порекла, чвршћи и непорозан, услед чега се на његовој површини дуже задржава вода, градећи баре и мочваре, што је посебно карактеристично за доњи ток Јегричке. Дебљина леса у коме је усечено корито Јегричке на западу износи од 2 до 3 м, а на истоку од 4 до 5 м (повећава се и дубина изданске воде), тако да су оба фактора била од значаја за стварање речне долине. У геоморфолошком погледу, на лесној тераси најчешће се јављају различите морфолошке творевине (лучна удубљења, пешчани брежуљци и речне долине), од којих је за водоток Јегричка најважнија речна долина. Јегричка у највећем делу долине има изглед плитке и уске забарене депресије, са незнатним отицањем. На делу тока од Деспотова до Равног Села и источно од

Сирига, долина јој је знатно дубља и шира. У саставу земљишног покривача доминира чернозем и ливадска црница, који су заступљени на око 90 % површине, док су на преосталим површинама заступљена мочварна и заслањена земљишта, баре и трстици.

Хидрографски посматрано, Јегричка је прошла кроз многе промене које су јој значајно измениле изглед. У другој половини 19. века, извршена је њена регулација, а изградњом Хс ДТД-а (мрежа канала и водотока на територији Бачке и Баната, битна са аспекта наводњавања и одводњавања), постала је његов интегрални део са регулисаним водним режимом (режим вода одводњавања), (режим вода црпним станицама). Самим тим издваја се неколико различитих фаза експлоатације: Фаза снабдевања водом (вода се захвата из канала Нови Сад-Савино Село преко устава Деспотово и шаље корисницима у ниже базене), фаза одводњавања (Јегричка прима и одводи само сопствене воде свога слива, док је устава Деспотово притворена или потпуно затворена) и фаза одбране од поплава (која подразумева да је Тиса на уливу Јегричке код Жабља виша од Јегричке и тада се затвара устава Деспотово, а у нише се стављају сигурносни затварачи).

Главне функције водотока Јегричка су следеће:

- снабдевање водом (наводњавање, рибњаци, насеља и индустрије);
- одводњавање сувишних унутрашњих вода.

Поред решавања основног проблема мелиорација земљишта, Јегричка пружа могућност за коришћење и у друге сврхе:

- очување природних вредности (при чему се обезбеђује стабилан развој бројних фито и зооценоза);
- спортски риболов, туризам и рекреацију.

Иако се тренутно налази под снажним утицајем како човекових активности, тако и природних процеса, природа Јегричке је у значајној мери успела да сачува своје изворно обележје. У еколошком низу смењују се водени и мочварни екосистеми, заступљени са различитим типовима вегетације и разноврсним животним заједницама. Као споротекући водени екосистем, пружа оптималне услове за опстанак заштићених и строго заштићених биљних, животињских и економски значајних врста битних са аспекта одржавања еколошке равнотеже и значајних у ланцима исхране.

Водоток је веома значајан са аспекта одводњавања и наводњавања пољопривредног земљишта, очувања великог броја строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста које у првом реду представљају показатеље укупне вредности овог подручја. Својим депресијама и воденим током представља еколошки коридор према Тиси, односно, захваљујући повезаности са Дунавом и Тисом, значај Јегричке доводи се у везу са паневропском еколошком мрежом.

Резултати биомониторинга потврдили су да је еколошки статус водотока након радова на измуљивању, са аспекта акватичне вегетације, бољи него што је био пре измуљивања, односно, да је поступак уклањања седимента извршен на одговарајући безбедан начин, који није утицао на квалитет воде и муља.

Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја:

На подручју Бачке и Баната, својствена је изразита доминација пољопривредног обрадивог земљишта, преко ког се највећим делом тока пружају канали и водотоци у саставу ОКМ - Хс ДТД (изложени бројним концентрисаним и расутим загађивачима), какав је и водоток Јегричка. Загађујуће материје које су резултат пољопривредних активности, налазе пут до воде испирањем растворљивих хранљивих материја, отицањем воде која се процеђује кроз земљиште и ерозијом тла и у многоме утичу на промену квалитета воде у Јегричкој и замуљивање њеног тока. Појачано бујање састојина акватичних и мочварних биљака, процес убрзане еутрофикације, која резултује смањењем површине воденог огледала, јављају се као последица ових активности и намећу потребу за сталим регулисањем оптималног водног режима, као и неопходног одржавања овог водотока.

Поред пољопривреде која представља велики извор загађења слива, Јегричка која протиче кроз насељена места или се парцеле водног земљишта граниче са грађевинским подручјем непосредним или посредним путем (преко својих притока), представља реципијент отпадних вода из грађевинског подручја (комуналних, индустријских и атмосферских), као и отпадних вода и:

појединачних фарми у атару. Ширење грађевинских подручја насеља као и успостављање новог грађевинског земљишта ван грађевинског подручја у зони утицаја на заштићено подручје, условљава погоршање општих еколошких карактеристика простора, губитак земљишта и продукције биомасе, фрагментацију станишта, драстични губитак биодиверзитета, промену микроклиматских услова, загађивање и сл.

Данашњи ток Јегричке почиње код Деспотова и завршава се код Жабља, где се улива у Тису. Највећи директни утицај на приобалне делове станишта парка природе, регистрован је од стране насеља Равно Село, Змајево и Жабаль, а посредан утицај, путем мелиоративних канала у које доспевају загађујуће материје (комуналног порекла), имају активности у насељима Деспотово, Сириг, Темерин, Госпођинци, Бачко Добро Поље, Степановићево и Надаљ. Утицај на приобале манифестује се уништавањем приобалне вегетације, а велики проблем за заштиту станишта и очување екосистемских услуга представљају процедурне воде из малих приватних газдинстава стоке и живине, као и са баштенских површина које су у непосредном контакту са заштићеним подручјем.

Такође, услед неизграђене канализације, проблем представљају и септичке јаме које се неконтролисано празне у Јегричку или у канале ДКМ-а који потом доспевају директно у њу или су водопрпусне и током времена загађују земљиште и подземне воде. Проблеми са отпадним водама су посебно изражени јер су у готово свим насељима изграђени јавни водоводни системи, што је довело до повећања потрошње воде, а самим тим и до повишене продукције отпадних вода.

Хидролошким путем са заштићеним подручјем повезана су и грађевинска подручја других насеља, која се од границе Парка природе „Јегричка“ налазе на већој удаљености, тако да се њихов утицај на заштићено подручје може сматрати занемарљивим.

Јегричка данас није изложена директном утицају већих загађивача индустријског типа. Кудељара „Ловћен“ у Змајеву престала је са радом приближно пре тридесет година, што је допринело знатном побољшању квалитета воде, тако да је овај део водотока донекле рехабилитован. Вода из Јегричке користи се и у производном процесу, као техничка вода, шећеране „Шајкашка“ код Жабља и за потребе предузећа „НИВА“, који могу бити потенцијални загађивачи, јер су изграђени таложници за депоновање њихових употребљених вода у непосредној близини водотока Јегричка. У време нижих водостаја и дуготрајних високих температура (период август-октобар) потенцијална опасност су свињогојске фарме у Бачком Добром Пољу и Темерину.

Остале активности ван грађевинског подручја насеља које представљају угрожавајуће факторе, везане су за просторе радних и туристичко-рекреативних зона, викенд-зона и салаша.

Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења одрживог развоја:

Уопштено посматрајући, заштита, развој и управљање заштићеним подручјима заснива се на очувању основних природних вредности и у зависности је од присуства и интензитета угрожавајућих фактора с једне стране и потребе за ревитализацијом станишта са друге. Концепт одрживог коришћења представља основи принцип за управљање заштићеним областима, будући да су сва заштићена подручја динамичне целине подложне утицају како природних тако и људских фактора. Компромис између одржавања биолошке разноврсности и мудрог коришћења ресурса заштићеног станишта и интереса заинтересованих страна представља једину могућност за опорављањем.

За заштићено природно подручје „Јегричка“, као влажно подручје, основни услов опстанка је очување и унапређење квалитета и режима воде, с циљем обезбеђивања услова за стабилан развој фито и зооценоза, уз одрживо коришћење природних ресурса. У том смислу, уз заштиту и рестаурацију екосистема, неопходно је обезбедити коришћење воде, као основног природног ресурса, за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма.

Дугорочни циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја су:

-заштита водених, барских, ливадских и слатинских станишта значајних за заштиту на националном и међународном нивоу, очувања њихових еколошких карактеристика, као и очувања биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;

-обезбеђивање повољног еколошког статуса Јегричке, као делимично измењеног водотока на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;

-очување популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за низијске водотокове и слатина Панонског биогеографског региона.

-унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;

-обезбеђивање еколошког интегритета и функционалности екосистема Јегричке;

-смањење интензитета, односно уклањања угрожавајућих фактора и фаворизовања чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

Кључни услови за остваривање програмских активности из Плана су:

1. Организовање, опремање, кадровско оспособљавање управљача;

2. Обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора за управљача и других субјеката;

3. Доношење планске и друге документације;

4. Сарадња свих надлежних и заинтересованих субјеката.

Приоритетне активности у Парку природе „Јегричка“ кад су у питању мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности, подразумевају низ мера и активности које произилазе из Закона о заштити природе, Одлуке о заштити овог подручја и других прописа који имају за циљ његову заштиту и развој. С тим у вези, у наредном периоду неопходно је:

1. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;

2. научно-истраживачки рад;

3. контролисана презентација природног добра, едукација, туризам и рекреација;

4. еколошка рестаурација деградираних станишта;

5. формирање и одржавање биофилтера на месту улива бочних канала;

6. уређење обале кроз насељена места;

7. уређење туристичких и рекреационих стаза;

8. очување и подизање шумског појаса и ремиза са аутохтоним жбунастим и дрвенастим врстама;

9. примена активних и интервентних мера и планских активности на заштити станишта и врста (управљање популацијама) и побољшању квалитета воде и стања екосистема;

10. реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;

11. унапређење стања, одржавање и ревитализација станишта;

12. успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста;

13. ревизија пројеката и програма управљања водним режимом подручја, у складу са циљевима заштите природних вредности простора;

14. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање танпон зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности;

15. постављање вештачких дупљи, платформи и острваца за строго заштићене и заштићене дивље врсте;

16. успостављање проходности обале за животиње;

17. успостављање заштитног шумског појаса према пољопривредним површинама, насељу и викенд зонама дуж тока Јегричке, применом аутохтоних врста и у складу са просторно планском документацијом;

18. ускладити водни режим са потребама строго заштићених и заштићених врста, дефинисан Правилником о режиму вода у Јегричкој;

19. сузбијање инвазивних врста и градације штетних врста применом механичких, биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава у складу са Законом;

20. контролисано кошење трске и редовно одношење био масе приликом кошења и/или сече;

21. унапређење постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;

22. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;

23. унапређење традиционалних облика коришћења простора;

24. едукација корисника простора ради усклађивања њихове активности са потребама очувања природних вредности;

25. просторно и сезонски ограничена презентација природних и културних вредности;

26.развој, еко, етно, риболовног и ловног туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;

27.у складу са одредбама закона о заштити од пожара утврђују се превентивне мере заштите од пожара у заштићеном подручју.

Ради развоја, промоције и спровођења савременог начина управљања Парком природе „Јегричка“, значајан је рад са свим заинтересованим странама на подизању свести о значају овог подручја и потреби њиховог учешћа у заштити биодиверзитета и даљег загађивања, будући да су природна станишта већ у значајној мери модификована и деградирана услед људских активности, као што су преоравање, загађење воде и земљишта. Неопходно је вршити едукацију и подизање еколошке свести посетилаца и корисника простора. Планира се реализација бројних научно-истраживачких и образовних пројеката. Циљ израде пројеката је да се унапреди стање природног добра и да се дефинишу недостаци и мере, услови и начини за њихово уклањање у функцији што ефикасније заштите и коришћења овог природног добра

Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта;

Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“ успостављен је двостепени режим заштите, који представља скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра.

Полазећи од потребе заштите и очувања значајних станишта, као и присуства строго заштићених и заштићених врста, одређивање степена заштите унутар ПП „Јегричке“ је вршено на основу степена очуваности природних вредности, потреба за применом активних мера заштите и у складу са потребама развоја одрживог туризма.

Парк природе „Јегричка“ налази се мањим делом у директној зони постојећег Информационог центра, док је већи део планиран у утицајној зони. Обални део, односно утицајна зона уз Јегричку са природним депресијама, као необрађено земљиште, представља везу Јегричке са ширим окружењем, односно еколошке коридоре од регионалног значаја. Улога ових еколошких коридора је да омогућавају одвијање миграција и размену генетског материјала између просторно удаљених станишта. Информациони центар, пејзажно уређен простор, као и ширина воденог огледала овог дела водотока, представљају најпривлачнији природни елемент.

Цело заштићено природно добро простире се на површини од 1193,19ha и са својим природним погодностима значајно је са еколошког и туристичког аспекта. Из године у годину, Јегричка је све богатија стазама здравља. И у наредном периоду Управљач је планирао да на најатрактивнијим деоницама, дуж самог водотока, формира и уреди простор за одмор и рекреацију.

Због наглашеног природног значаја, шумске површине треба сачувати и газдовање шумама остваривати у складу са начелима шумске струке и важећим прописима, који су усклађени са општим принципима заштите у зонама другог и трећег степена заштите. Очување и унапређење шума, постиже се: применом гајења, неге, обнављањем, коришћењем и заштитом шума. И у будућем периоду, планиране су активности на пошумљавању аутохтоним врстама, које ће се реализовати садницама из сопствених расадника. Површине за пошумљавање се налазе на левој и десној обали водотока Јегричка.

План комплексног уређења и функционалног оспособљавања подручја у циљу што потпунијег коришћења и што ефикасније заштите природних вредности, подразумева развијање туристичких садржаја у складу са планским документима (Просторни план подручја посебне намене Парка природе „Јегричка“ – у фази усвајања). Управљач овог заштићеног подручја, ЈВП „Воде Војводине“, настојаће у будуће да контролише и усмерава туристички развој овог заштићеног подручја, како би се остварили приходи од туристичких услуга и накнада за коришћење заштићеног подручја, а самим тим и указале могућности да се више средстава улаже у заштиту и развој Парка природе „Јегричка“.

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у оквиру својих надлежности, дао је водне услове, у складу са одредбама чл. 113-118 Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).

Према одредби члана 117 став 1 Закона о водама, објекат потпада под тачку 19) планови и програми управљања заштићеним односно рибарским подручјем. На основу члана 43 истог Закона, у смислу водне делатности, у питању је заштита вода од загађивања.

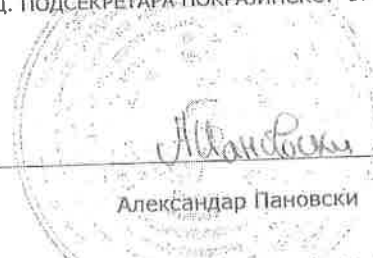
Предметна локација припада сливу Дунава и водном подручју Дунав.

Услови предложени у Мишљењу ЈВП-а „Воде Војводине“ из Новог Сада, су прихваћени. Приложено Мишљење је прилог у складу са одредбама члана 118 став 6 Закона о водама.

Услови су дати у складу са одредбама Закона о водама, смерницама из Водопривредне основе РС („Службени гласник РС“, број 11/02) и пратећим подзаконским актима.

Водни услови су уведени у уписник водних услова овог Секретаријата за водно подручје Дунав под редним бројем 757 од 15.12.2023. године, у складу са Правилником о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге („Службени гласник РС“, број 86/10).

ПО ОВЛАШЋЕЊУ ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА
БРОЈ: 104-031-99/2023-09 од 24.02.2023. ГОДИНЕ
В.Д. ПОДСЕКРЕТАРА ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРИЈАТА

Александар Пановски

Доставити:

- Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад
- Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичкој дирекцији за воде, Нови Београд, Булевар уметности 2а (електронски)
- ЈВП-у „Воде Војводине“, Нови Сад, Бул. Михајла Пупина 25 (електронски)
- Надлежном водном инспектору (електронски)
- Водној књизи
- Архиви

Зорица Блажин
(извршилац/обрађивач предмета)

5. РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
**Покрајински секретаријат за урбанизам
и заштиту животне средине**
Булевар Михајло Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 4719 Е: +381 21 456 238
ekourb@vojvodina.gov.rs | www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 140 501-794/2023-01

ДАТУМ: 21.02.2024.

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено	26. ФЕВ 2024
Орг. јед.	11
Класификација	111
Датум	8

ЈВП „ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ“
Булевар Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад

Предмет: Достава Решења о водној сагласности на План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је од Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство примио Решење о водној сагласности на План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године, бр. 000393628 2024 09419 005 000 000 001 35, од 08.02.2024. године.

У прилогу овог дописа Вам достављамо Решење о водној сагласности на План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године.

У складу са чланом 54. Закона о заштити природе молимо да спроведете јавни увид, односно јавну расправу о предлогу Плана управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године.

Након јавног увида и јавне расправе молим да нам доставите План управљања Парком природе „Јегричка“ за период 2023-2032. године ради добијања сагласности.

В. Д. ПОМОЋНИКА ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА

Gojko Palalić

по овлашћењу број: 140-031-104/2022-02-8
од 26. октобра 2022.

Једини водопривредно предузеће
«ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ»
НОВИ САД

Пријемница: 05 FEB 2024			
Служба	Број	Парча	Примљено
II	111	9	

Република Србија

Аутономна покрајина Војводина

Покрајински секретаријат за пољопривреду,
водопривреду и шумарство

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 4411; 456 721. Ф: +381 21 456 040
www.psp.vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 000393628/2024-09419-005-000-000-001. ДАТУМ: 08.02.2024. године
ЗБ

На основу надлежности Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, сагласно члану 119 Закона о водама („Службени гласник РС“ број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др. закон), члану 117, став 1, тачка 2 Закона о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводина („Службени гласник РС“, број 99/2009, 67/2012-УС, 18/20-др. закон и 111/2021- др. закон), у вези са чланом 33 Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АП Војводине“ број 37/2014, 54/2014-испр., 37/2016, 29/2017, 24/2019, 66/2020 и 38/2021) и овлашћења покрајинског секретара истог органа број 104-031-223/2023-09 од 20.06.2023. године и члана 136 Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/2016, 95/2018 аутентично тумачење и 2/2023-одлука УС), поступајући по захтеву подносиоца Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16, матични број 08068313, ПИБ 100482355, у управној ствари издавања водне сагласности, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство доноси

РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ

Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16, потврђује се да је План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године-Предлог, деловодни број II-111/2 од 05.01.2024. године, израђен у ЈВП-у „Воде Војводине“ Нови Сад, урађен у скалду са Водним условима број 104-325-952/2023-05 од 15.12.2023. године Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад. За даље поступање по овом решењу, постављају се следећи услови:

1. Водна сагласност издаје се ради усвајања Плана управљања.
2. Активности које су дате Планом управљања реализовати на начин којим ће се обезбедити заштита и коришћење водних објеката, заштита режима вода и заштита вода од загађивања.
3. Ова водна сагласност се односи искључиво на достављену документацију. Уколико се предвиђају активности које нису обухваћене приложеним Планом управљања, неопходно је прибавити водна акта у посебном поступку.

Образложење

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16, поднео је захтев број 140-501-794/2023-04 од 16.01.2024. године, Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство за издавање водне сагласности на

План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године-Предлог, деловодни број II-111/2 од 05.01.2024. године, урађен у ЈВП-у „Воде Војводине“ Нови Сад. У писарници покрајинских органа захтев је заведен под бројем 000393628 2024 09419 005 000 000 001 од 08.02.2024. године.

Водна сагласност урађена је на основу следеће документације:

1. Захтев број 140-501-794/2023-04 од 16.01.2024. године;
2. План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године-Предлог, деловодни број II-111/2 од 05.01.2024. године, урађен у ЈВП-у „Воде Војводине“ Нови Сад.

На основу приложене документације констатовано је следеће:

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у оквиру својих надлежности, дао је услове у диспозитиву Решења, у складу са одредбама чл. 113, 114, 119–121 Закона о водама (“Службени гласник РС”, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).

Према одредби члана 117 став 1 Закона о водама, предмет потпада под тачку 19) планови и програми управљања заштићеним, односно рибарским подручјем. На основу члана 43 истог Закона, у смислу водне делатности, у питању је заштита вода од загађивања.

План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године донет је у складу са одредбама члана 52. Закона о заштити природе (“Сл. Гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон) и одредбама члана 16. Покрајинске скупштинске одлуке о заштити Парка природе „Јегричка“ („Службени лист АПВ”, број 49/2022). У складу са чланом 15. горе наведене одлуке, за управљача овог заштићеног подручја одређено је ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада.

На простору заштићеног подручја Парка природе „Јегричка“, прва валоризација започета је 1987. године и то првенствено са аспекта орнитологије, на локалитету четири острва која се налазе у оквиру рибњака на Јегричкој у Жабљу. На основу Закона о посебној заштити делова природе (“Службени лист САПВ”, бр.10/86) и Статута општине Жабаљ (“Службени лист општине Жабаљ”, бр.10/84), Скупштина општине Жабаљ је 1988. године донела Одлуку о проглашењу строгих природних резервата „Четири острва у рибњаку Јегричке“ (“Службени лист општине Жабаљ”, бр.6/88), по претходно прибављеном мишљењу Покрајинског завода за заштиту природе.

Истраживање и валоризација целокупног тока Јегричке започета је током 2004. и 2005. године, када је Завод за заштиту природе Србије сачинио Студију заштите Парка природе „Јегричка“, на основу које је на XI седници 20.12.2005. године, Скупштина општине Жабаљ, споразумно са општинама Бачка Паланка, Врбас и Темерин („Сл. лист општине Жабаљ” бр. 11/2005; „Сл. лист општине Бачка Паланка” бр. 13/2006; „Сл. лист општине Врбас” бр. 7/2006; „Сл. лист општине Темерин бр. 10/2005”) донела акт о проглашењу заштите Јегричке, односно Одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“. Овом Одлуком, “Четири острва у рибњаку Јегричке” обухваћена су границама заштићеног подручја, а на основу Правилника о категоризацији природних добара, Парк природе „Јегричка“ проглашен је тада III категоријом. Пошто се ради о динамичном систему, подложном природним променама, током 2012. године, урађена је ревизија заштите Парка природе „Јегричка“, а Покрајински завод за заштиту природе сачинио је нову документациону основу - Студију заштите, којом је на основу правилника о категоризацији природних добара ово подручје проглашено II категоријом - заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја. Предложене су и нове границе заштићеног подручја са утврђеним режимима и мерама заштите. Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 22. новембра 2022. године, донела је Покрајинску скупштинску одлуку о заштити Парка природе „Јегричка“, чиме је званично промењена категорија заштићеног подручја и његове границе.

Парк природе „Јегричка“ према категоризацији представља заштићено подручје II категорије – заштићено подручје од покрајинског/регионалног, односно великог значаја.

За Јегричку је, као влажно подручје, основни услов опстанка очување и унапређење квалитета и режима воде, која се користи за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма; мозаичности станишта која су у нестајању и за њих везаних животних заједница и врста, а такође и обезбеђивање одрживог развоја и коришћења природних вредности. Поред очувања и унапређења природних вредности, неопходно је обезбедити одрживе, финансијски и друштвено прихватљиве механизме за смањење загађења, ублажавање поплава и суша, рибарство, туризам, рекреацију, научно-истраживачки рад и едукацију, уз поштовање релевантних закона. Генерални концепт заштите, развоја и управљања заштићеним подручјима заснива се на степену очуваности основних природних вредности, присуству и интензитету угрожавајућих фактора и потреби ревитализације станишта, односно поновног успостављања функције читавог екосистема.

Парк природе „Јегричка“ налази се у средишњем делу Војводине, на простору јужне Бачке, између Великог бачког канала на северу и Дунава на југу, заузимајући површину од 1193,19 ha, на којој се успостављају режими заштите II и III степена.

Због својих природних специфичности и очуваности, заштићено подручје се састоји из три природне целине: А, Б и В, на којима се примењују одређене мере заштите.

Целина А обухвата простор од уставе Деспотово (64+163 KM), преко прелива Змајево до регионалног пута Темерин-Бечеј (30+000 KM) и у овом делу водотока Јегричка је каналисана-регулисана.

Целина Б обухвата простор од пута Темерин-Бечеј (30+000 KM) до уставе Жабал (15+470 KM). Овај део није регулисан, а отицање се врши преко природних депресија и некадашњег одводног канала.

Трећа целина В, простире се од уставе Жабал (15+470 KM) до црпне станице Жабал (0+820 KM), односно до улива Јегричке у Тису изливним каналом (0+000 KM). Целина од уставе Жабал до црпне станице представља простор за спортско-рекреативни риболов (власништво ЈВП Воде Војводине). На овој деоници, налазе се и четири острва која се налазе под режимом заштите II степена.

Режим заштите II степена износи 257,09 ha, или 21,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Разливено мочварно подручје Јегричке – просторна целина Б;
2. Четири острва у просторној целини В;
3. Слатине код мале баре у просторној целини В.

Режим заштите III степена износи 936,10 ha, или 78,5% заштићене површине, обухвата следеће природне целине:

1. Просторна целина А;
2. Просторна целина В, изузев четири острва која су у режиму заштите II степена.

Око Парка природе „Јегричка“ успостављена је заштитна зона која обухвата површину од 5.701,60 ha у свим катастарским општинама.

Водоток се протеже у дужини од око 64 km са правцем запад - исток (пружање слива запад - исток, последица је тектонског спуштања терена, које се од краја неогена интензивно одвија на простору од ушћа реке Вуке на западу, према долини Тисе на истоку и према северном и средњем Банату). Укупна површина лесне терасе Јужне Бачке је око 273.000 ha, а површина слива који је издужен износи 144.200 ha, дужине приближно 100 km, са просечном ширином око 14 km. Јегричка је аутохтона речица Бачке која је под утицајем човека изгубила првобитни изглед. Јегричка нема класично извориште, јер се њен водоток формирао из више депресија – кракова (најважније притоке су јој биле северозападна и југозападна Јегричка), које су својим спајањем код Деспотова довеле до формирања јединственог водотока са правцем отицања ка истоку и улива у реку Тису код Жабља. Поред поменутих притока Јегричка прима још неколико мањих бара које данас представљају део каналске мреже Бачке. Водоток протиче кроз четири општине: Бачку Паланку, Врбас, Темерин и Жабал.

Захваљујући свом повољном географском положају, правцу пружања, као и размештају насељених места у окружењу, заштићено подручје је приступачно и саобраћајно веома добро повезано са осталим деловима Војводине. Најзначајније саобраћајнице, које пресецају ток Јегричке су: међународни пут Е-75, Нови Сад – Србобран – Суботица и државни путеви I реда. Удаљеност од Новог Сада је 25 km, а на мање од те удаљености налазе се Бечеј, Врбас, Темерин и Кула. Све ово доприноси да је заштићено подручје једноставно и лако доступно, што га чини атрактивним за посетиоце, научно – истраживачки рад и развијање еко-туризма овог подручја. Подручје слива Јегричке налази се у делу јужно бачке лесне терасе, топографски најнижем делу, између лесне заравни и алувијалне равни Дунава. Већи део површине лесне терасе природно гравитира према Тиси преко водотока Јегричка. Надморска висина терена у парку природе и његовој непосредној околини је мала и износи од 75.0 до 82.3 m, уз изражене облике микро и мезо рељефа. Регионално геолошки посматрано припада југоисточном делу великог Панонског седиментног басена, тачније јужнобанатској субдепресији, док географски припада Панонској низији. У геолошком погледу лесна тераса састављена је од преталоженог барског и сувоземног леса (одличан супстрат за развој плодних земљишта), који је по настанку еолско-флувијалног порекла, чвршћи и непорозан, услед чега се на његовој површини дуже задржава вода, градећи баре и мочваре, што је посебно карактеристично за доњи ток Јегричке. Дебљина леса у коме је усечено корито Јегричке на западу износи од 2 до 3 m, а на истоку од 4 до 5 m (повећава се и дубина изданске воде), тако да су оба фактора била од значаја за стварање речне долине. У геоморфолошком погледу, на лесној тераси најчешће се јављају различите морфолошке творевине (лучна удубљења, пешчани брежуљци и речне долине), од којих је за водоток Јегричка најважнија речна долина. Јегричка у највећем делу долине има изглед плитке и уске забарене депресије, са незнатним отицањем. На делу тока од Деспотова до Равног Села и источно од Сирига, долина јој је знатно дубља и шира. У саставу земљишног покривача доминира чернозем и ливадска црница, који су заступљени на око 90 % површине, док су на преосталим површинама заступљена мочварна и заслањена земљишта, баре и трстици. Хидрографски посматрано, Јегричка је прошла кроз многе промене које су јој значајно измениле изглед. У другој половини 19. века, извршена је њена регулација, а изградњом Хс ДТД-а (мрежа канала и водотока на територији Бачке и Баната, битна са аспекта наводњавања и одводњавања), постала је његов интегрални део са регулисаним водним режимом (режим вода слива Јегричке је диригован) путем синхронизованог маневрисања регулационим уставама и црпним станицама. Самим тим издваја се неколико различитих фаза експлоатације: Фаза снабдевања водом (вода се захвата из канала Нови Сад-Савино Село преко устава Деспотово и шаље корисницима у ниже базене), фаза одводњавања (Јегричка прима и одводи само сопствене воде свога слива, док је устава Деспотово притворена или потпуно затворена) и фаза одбране од поплава (која подразумева да је Тиса на уливу Јегричке код Жабља виша од Јегричке и тада се затвара устава Деспотово, а у нише се стављају сигурносни затварачи).

Главне функције водотока Јегричка су следеће:

- снабдевање водом (наводњавање, рибањаци, насеља и индустрије);
- одводњавање сувишних унутрашњих вода.

Поред решавања основног проблема мелиорација земљишта, Јегричка пружа могућност за коришћење и у друге сврхе:

- очување природних вредности (при чему се обезбеђује стабилан развој бројних фито и зооценоза);
- спортски риболов, туризам и рекреацију.

Иако се тренутно налази под снажним утицајем како човекових активности, тако и природних процеса, природа Јегричке је у значајној мери успела да сачува своје изворно обележје. У еколошком низу смењују се водени и мочварни екосистеми, заступљени са различитим типовима вегетације и разноврсним животним заједницама. Као споротекући водени екосистем, пружа оптималне услове за опстанак заштићених и строго заштићених биљних, животињских и економски значајних врста битних са аспекта одржавања еколошке равнотеже и значајних у ланцима исхране.

Водоток је веома значајан са аспекта одводњавања и наводњавања пољопривредног земљишта, очувања великог броја строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста које у првом реду представљају показатеље укупне вредности овог подручја. Својим депресијама и воденим током представља еколошки коридор према Тиси, односно, захваљујући повезаношћу са Дунавом и Тисом, значај Јегричке доводи се у везу са паневропском еколошком мрежом. Резултати биомониторинга потврдили су да је еколошки статус водотока након радова на измуљивању, са аспекта акватичне вегетације, бољи него што је био пре измуљивања, односно, да је поступак уклањања седимента извршен на одговарајући безбедан начин, који није утицао на квалитет воде и муља.

Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја:

На подручју Бачке и Баната, својствена је изразита доминација пољопривредног обрадивог земљишта, преко ког се највећим делом тока пружају канали и водотоци у саставу ОКМ - Хс ДТД (изложени бројним концентрисаним и расутиим загађивачима), какав је и водоток Јегричка. Загађујуће материје које су резултат пољопривредних активности, налазе пут до воде испирањем растворљивих хранљивих материја, отицањем воде која се процеђује кроз земљиште и ерозијом тла и у многоме утичу на промену квалитета воде у Јегричкој и замуљивање њеног тока. Појачано бујање састојина акватичних и мочварних биљака, процес убрзане еутрофизације, која резултује смањењем површине воденог огледала, јављају се као последица ових активности и намећу потребу за сталним регулисањем оптималног водног режима, као и неопходног одржавања овог водотока.

Поред пољопривреде која представља велик извор загађења слива, Јегричка која протиче кроз насељена места или се парцеле водног земљишта граниче са грађевинским подручјем, непосредним или посредним путем (преко својих притока), представља реципијент отпадних вода из грађевинског подручја (комуналних, индустријских и атмосферских), као и отпадних вода из појединачних фарми у атару. Ширење грађевинских подручја насеља као и успостављање новог грађевинског земљишта ван грађевинског подручја у зони утицаја на заштићено подручје, условљава погоршање општих еколошких карактеристика простора, губитак земљишта и продукције биомасе, фрагментацију станишта, драстични губитак биодиверзитета, промену микроклиматских услова, загађивање и сл.

Данашњи ток Јегричке почиње код Деспотова и завршава се код Жабља, где се улива у Тису. Највећи директни утицај на приобалне делове станишта парка природе, регистрован је од стране насеља Равно Село, Змајево и Жабал, а посредан утицај, путем мелиоративних канала у које доспевају загађујуће материје (комуналног порекла), имају активности у насељима Деспотово, Сириг, Темерин, Госпођинци, Бачко Добро Поље, Степановићево и Надаљ. Утицај на приобаље манифестује се уништавањем приобалне вегетације, а велики проблем за заштиту станишта и очување екосистемских услуга представљају процедурне воде из малих приватних газдинстава стоке и живине, као и са баштенских површина које су у непосредном контакту са заштићеним подручјем.

Такође, услед неизграђене канализације, проблем представљају и септичке јаме које се неконтролисано празне у Јегричку или у канале ДКМ-а који потом доспевају директно у њу или су водопропусне и током времена загађују земљиште и подземне воде. Проблеми са отпадним водама су посебно изражени јер су у готово свим насељима изграђени јавни водоводни системи, што је довело до повећања потрошње воде, а самим тим и до повишене продукције отпадних вода.

Хидролошким путем са заштићеним подручјем повезана су и грађевинска подручја других насеља, која се од границе Парка природе „Јегричка“ налазе на већој удаљености, тако да се њихов утицај на заштићено подручје може сматрати занемарљивим.

Јегричка данас није изложена директном утицају већих загађивача индустријског типа. Кудељара „Ловћен“ у Змајеву престала је са радом приближно пре тридесет година, што је допринело знатном побољшању квалитета воде, тако да је овај део водотока донекле рехабилитован. Вода из Јегричке користи се и у производном процесу, као техничка вода,

шећеране „Шајкашка“ код Жабља и за потребе предузећа „НИВА“, који могу бити потенцијални загађивачи, јер су изграђени таложници за депоновање њихових употребљених вода у непосредној близини водотока Јегричка. У време нижих водостаја и дуготрајних високих температура (период август-октобар) потенцијална опасност су свињогојске фарме у Бачком Добром Пољу и Темерину.

Остале активности ван грађевинског подручја насеља које представљају угрожавајуће факторе, везане су за просторе радних и туристичко-рекреативних зона, викенд-зона и салаша.

Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења одрживог развоја:

Уопштено посматрајући, заштита, развој и управљање заштићеним подручјима заснива се на очувању основних природних вредности и у зависности је од присуства и интензитета угрожавајућих фактора с једне стране и потребе за ревитализацијом станишта са друге. Концепт одрживог коришћења представља основи принцип за управљање заштићеним областима, будући да су сва заштићена подручја динамичне целине подложне утицају како природних тако и људских фактора. Компромис између одржавања биолошке разноврсности и мудрог коришћења ресурса заштићеног станишта и интереса заинтересованих страна представља једину могућност за опорављањем.

За заштићено природно подручје „Јегричка“, као влажно подручје, основни услов опстанка је очување и унапређење квалитета и режима воде, с циљем обезбеђивања услова за стабилан развој фито и зооценоза, уз одрживо коришћење природних ресурса. У том смислу, уз заштиту и рестаурацију екосистема, неопходно је обезбедити коришћење воде, као основног природног ресурса, за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма.

Дугорочни циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја су:

-заштита водених, барских, ливадских и слатинских станишта значајних за заштиту на националном и међународном нивоу, очувања њихових еколошких карактеристика, као и очувања биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;

-обезбеђивање повољног еколошког статуса Јегричке, као делимично измењеног водотока на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;

-очување популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за низијске водокове и слатина Панонског биогеографског региона.

-унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;

-обезбеђивање еколошког интегритета и функционалности екосистема Јегричке;

-смањење интензитета, односно уклањања угрожавајућих фактора и фаворизовања чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

Кључни услови за остваривање програмских активности из Плана су:

1. Организовање, опремање, кадровско оспособљавање управљача;
2. Обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора за управљача и других субјеката;
3. Доношење планске и друге документације;
4. Сарадња свих надлежних и заинтересованих субјеката.

Приоритетне активности у Парку природе „Јегричка“ кад су у питању мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности, подразумевају низ мера и активности које произилазе из Закона о заштити природе, Одлуке о заштити овог подручја и других прописа који имају за циљ његову заштиту и развој. С тим у вези, у наредном периоду неопходно је:

1. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;
2. научно-истраживачки рад;
3. контролисана презентација природног добра, едукација, туризам и рекреација;
4. еколошка рестаурација деградираних станишта;
5. формирање и одржавање биофилтера на месту улива бочних канала;
6. уређење обале кроз насељена места;

7. уређење туристичких и рекреационих стаза;
 8. очување и подизање шумског појаса и ремиза са аутохтоним жбунастим и дрвенастим врстама;
 9. примена активних и интервентних мера и планских активности на заштити станишта и врста (управљање популацијама) и побољшању квалитета воде и стања екосистема;
 10. реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;
 11. унапређење стања, одржавање и ревитализација станишта;
 12. успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста;
 13. ревизија пројеката и програма управљања водним режимом подручја, у складу са циљевима заштите природних вредности простора;
 14. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање танглон зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности;
 15. постављање вештачких дупљи, платформи и острваца за строго заштићене и заштићене дивље врсте;
 16. успостављање проходности обале за животиње;
 17. успостављање заштитног шумског појаса према пољопривредним површинама, насељу и викенд зонама дуж тока Јегричке, применом аутохтоних врста и у складу са просторно планском документацијом;
 18. ускладити водни режим са потребама строго заштићених и заштићених врста, дефинисан Правилником о режиму вода у Јегричкој;
 19. сузбијање инвазивних врста и градације штетних врста применом механичких, биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава у складу са Законом;
 20. контролисано кошење трске и редовно одношење био масе приликом кошења и/или сече;
 21. унапређење постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;
 22. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;
 23. унапређење традиционалних облика коришћења простора;
 24. едукација корисника простора ради усклађивања њихове активности са потребама очувања природних вредности;
 25. просторно и сезонско ограничена презентација природних и културних вредности;
 26. развој, еко, етно, риболовног и ловног туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
 27. у складу са одредбама закона о заштити од пожара утврђују се превентивне мере заштите од пожара у заштићеном подручју.
- Ради развоја, промоције и спровођења савременог начина управљања Парком природе „Јегричка“, значајан је рад са свим заинтересованим странама на подизању свести о значају овог подручја и потреби њиховог учешћа у заштити биодиверзитета и даљег загађивања, будући да су природна станишта већ у значајној мери модификована и деградирана услед људских активности, као што су преоравање, загађење воде и земљишта. Неопходно је вршити едукацију и подизање еколошке свести посетилаца и корисника простора. Планира се реализација бројних научно-истраживачких и образовних пројеката. Циљ израде пројеката је да се унапреди стање природног добра и да се дефинишу недостаци и мере, услови и начини за њихово уклањање у функцији што ефикасније заштите и коришћења овог природног добра
- Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта:
 Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“ успостављен је двостепени режим заштите, који представља скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра.
- Полазећи од потребе заштите и очувања значајних станишта, као и присуства строго заштићених и заштићених врста, одређивање степена заштите унутар ПП „Јегричке“ је вршено на основу степена очуваности природних вредности, потреба за применом активних мера заштите и у складу са потребама развоја одрживог туризма.

Парк природе „Јегричка“ налази се мањим делом у директној зони постојећег Информационог центра, док је већи део планиран у утицајној зони. Обални део, односно утицајна зона уз Јегричку са природним депресијама, као необрађено земљиште, представља везу Јегричке са ширим окружењем, односно еколошке коридоре од регионалног значаја. Улога ових еколошких коридора је да омогућавају одвијање миграција и размену генетског материјала између просторно удаљених станишта. Информациони центар, пејзажно уређен простор, као и ширина воденог огледала овог дела водотока, представљају најпривлачнији природни елемент.

Цело заштићено природно добро простире се на површини од 1193,19ha и са својим природним погодностима значајно је са еколошког и туристичког аспекта. Из године у годину, Јегричка је све богатија стазама здравља. И у наредном периоду Управљач је планирао да на најатрактивнијим деоницама, дуж самог водотока, формира и уреди простор за одмор и рекреацију.

Због наглашеног природног значаја, шумске површине треба сачувати и газдовање шумама остваривати у складу са начелима шумске струке и важећим прописима, који су усклађени са општим принципима заштите у зонама другог и трећег степена заштите. Очување и унапређење шума, постиже се: применом гајења, неге, обнављањем, коришћењем и заштитом шума. И у будућем периоду, планиране су активности на пошумљавању аутохтоним врстама, које ће се реализовати садницама из сопствених расадника. Површине за пошумљавање се налазе на левој и десној обали водотока Јегричка.

План комплексног уређења и функционалног оспособљавања подручја у циљу што потпунијег коришћења и што ефикасније заштите природних вредности, подразумева развијање туристичких садржаја у складу са планским документима (Просторни план подручја посебне намене Парка природе „Јегричка“). Управљач овог заштићеног подручја, ЈВП „Воде Војводине“, настојаће у будуће да контролише и усмерава туристички развој овог заштићеног подручја, како би се остварили приходи од туристичких услуга и накнада за коришћење заштићеног подручја, а самим тим и указале могућности да се више средстава улаже у заштиту и развој Парка природе „Јегричка“.

У границама обухвата предметног Парка природе налазе се следећи водни објекти:

Гравитациони канали који се уливају у Јегричку, а припадају подручју надлежности ВД „Шајкашка“ ДОО Нови Сад. На подручју ВД „Бачка“ ДОО Врбас налазе се следећи мелиорациони канали: J-I, J-II, J-III, J-IV, J-V и N-II.

Изградњом система ХС ДТД, Јегричка је постала његов интегрални део.

Од укупне дужине канала ХС ДТД у Бачкој, која износи 421km, на Јегричку отпада око 65km. Јегричка није пловна. Водни режим унутар читавог хидросистема се одржава путем синхронизованог маневрисања регулационим уставама и црпним станицама. Од објеката овде постоје: као водозахват Јегричке устава „Деспотово“, затим преливни праг код Змајева за регулисање нивоа воде, устава „Жабал“ такође за регулисање нивоа и црпна станица на самом уливу Јегричке у Тису. Обзиром да сада водни режим Јегричке више није природан, већ диригован, постоји неколико фаза коришћења:

-фаза снабдевања водом: у овој фази вода се захвата из канала Нови Сад-Савино Село преко устава Деспотово и шаље корисницима у ниже базене. Количина воде која се захвата одрђена је техничким карактеристикама објекта, хидролошком ситуацијом на систему и потребама корисника. Максимална потрошња воде пројектована је на 11m³/s.

-фаза одводњавања: ово је период са вишком унутрашње воде у сливу. Тада је устава „Деспотово“ притворена или потпуно затворена, а Јегричка прима и одводи само сопствене воде свог слива. Максимални прилив на уливу у Тису може износити до 25m³/s. Евакуација воде у Тису може бити слободним падом или пумпањем.

-фаза одбране од поплава: када је Тиса на уливу Јегричке код Жабља виша од Јегричке, затвара се устава Деспотово, а у нише се стављају сигурносни затварачи. Вишак воде се препумпава помоћу црпне станице „Жабал“ капацитета 16m³/s.

-деоница канала од km 0+000 до km 0+820 је излив канала Јегричка у Тису. На овом делу који уствари представља изливни канал од црпне станице до Тисе, Јегричка пролази кроз форланд. У водно-режимском смислу, овде влада Тиски (природан) режим.

-од km 0+820 до km 15+470: ова деоница је годинама служила као рибњак за узгој шарана, док данас служи само за спортски риболов. Површина ове деонице је 470ha, а запремина воде износи 4 688 000m³. Корито је у природном стању. Водостаји се крећу од 75.00mm до 75.50mm.

-од km 15+470 (устава „Жабал“) до km 30+000 корито Јегричке такође није регулисано, а отицање се врши преко депресије и некадашњег одводног канала. Висински положај корита обезбеђује одводњавање сливног подручја, а водостај се регулише помоћу устава „Жабал“ у складу са прописаним режимом.

-деоница од km 30+000 до km 48+490 (прелив „Змајево“) је регулисана, ископан је одводни канал са ширином дна од 6m до 7m, са косином 1:2, дубина укопавања је до 4m, подужни пад канала је 1.3cm/km. Укупан капацитет корита је до 17m³/s.

-деоница од km 48+490 до km 65+140 (устава „Деспотово“) је регулисана. Канал је са нагибом косина 1:2, ископан је углини мале и средње пластичности и прашине мале и средње стишљивости. Дозвољена брзина за материјал корита износи 0.45m/s. Ниво воде зависи од количине воде која се упушта кроз уставу „Деспотово“, а при затвореној устави, ниво се изхоризонтира и падне на коту преливне грађевине у Змајеву.

Одржавање канала: Да би канал Јегричка био у функцији, врше се радови на редовном одржавању који обухватају следеће позиције:

-Измуљивање каналасу воземном механизацијом и депоновање ископаног материјала на обалу,

-измуљивање канала пловном механизацијом,

-израда касете за одлагање муља,

-разастирање ископаног материјала по обали канала,

-кошење траве на обалама канала механизацијом (тракторса ротационом косачицом),

-кошење трске и корова на обалама канала механизацијом (тракторса ротационом косачицом),

-кошење шибља на обалама канала механизацијом (трактор са тарупом),

-сечење шибља на обалама и косинама ручно,

-равнање инспекционе стазе (трактор са тањирачом),

-садња корпарске врбе у циљу осигурања обала,

-порибљавање канала у сврху сузбијања подводног растиња,

-кошење подводног растиња пловном косачицом,

-пошумљавање обала канала,

-планска сеча дрвета,

-издавање површина поред канала за сенокос и сипашу (лицитација),

-уговарање сече трске са трећим лицима.

Овим су наведене позиције редовних радова на одржавању корита и обале Јегричке, који улазе у годишњи план одржавања. Ако се укаже потреба на радовима већег обима и на санацији или реконструкцији објеката и канала, поред ових, могу се појавити и други, такозвани посебни радови.

План управљања Парком природе „Јегричка“ за период од 2023. до 2032. године-Предлог, деловодни број II-111/2 од 05.01.2024. године, урађен у ЈВП-у „Воде Војводине“ Нови Сад, урађен у складу са Водним условима број 104-325-952/2023-05 од 15.12.2023. године, те издаје Решење о водној сагласности под условима наведеним у диспозитиву Решења.

Локација припада сливу реке Дунав и водном подручју Дунав.

Решење је уведено у уписник водних сагласности овог Секретаријата за водно подручје Дунав под редним бројем 273 од 08.02.2024. године, у складу са Правилником о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге („Службени гласник РС“, број 86/10).

Правна поука: Против решења се може изјавити жалба Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у року од 15 дана од дана достављања решења, путем Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство Нови Сад.

ПО ОВЛАШЋЕЊУ ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА
БРОЈ: 104-031-223/2023-09 од 20.06.2023. ГОДИНЕ
В.Д. ПОМОЋНИКА ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА

Дејан Андрић

Доставити:

- ☉ Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад
- Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичкој дирекцији за воде, Нови Београд, Булевар уметности 2а (електронски)
- ЈВП-у „Воде Војводине“, Нови Сад, Бул. Михајла Пупина 25 (електронски)
- Надлежном водном инспектору (електронски)
- Водној књизи
- Архиви

6. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

На подручју Бачке и Баната, својствена је изразита доминација пољопривредног обрадивог земљишта, преко ког се највећим делом тока пружају канали и водотоци у саставу ОКМ - Хс ДТД (изложени бројним концентрисаним и расутим загађивачима), какав је и водоток Јегричка. Загађујуће материје које су резултат пољопривредних активности, налазе пут до воде испирањем растворљивих хранљивих материја, отицањем воде која се процеђује кроз земљиште и ерозијом тла и у многоме утичу на промену квалитета воде у Јегричкој и замуљивање њеног тока. Појачано бујање састојина акватичних и мочварних биљака, процес убрзане еутрофизације, која резултује смањењем површине воденог огледала, јављају се као последица ових активности и намећу потребу за сталним регулисањем оптималног водног режима, као и неопходног одржавања овог водотока.

Поред пољопривреде која представља велик извор загађења слива, Јегричка која протиче кроз насељена места или се парцеле водног земљишта граниче са грађевинским подручјем, непосредним или посредним путем (преко својих притока), представља реципијент отпадних вода из грађевинског подручја (комуналних, индустријских и атмосферских), као и отпадних вода из појединачних фарми у атару. Ширење грађевинских подручја насеља као и успостављање новог грађевинског земљишта ван грађевинског подручја у зони утицаја на заштићено подручје, условљава погоршање општих еколошких карактеристика простора, губитак земљишта и продукције биомасе, фрагментацију станишта, драстични губитак биодиверзитета, промену микроклиматских услова, загађивање и сл.

Данашњи ток Јегричке почиње код Деспотова и завршава се код Жабља, где се улива у Тису. Највећи директни утицај на приобалне делове станишта парка природе, регистрован је од стране насеља Равно Село, Змајево и Жабаль, а посредан утицај, путем мелиоративних канала у које доспевају загађујуће материје (комуналног порекла), имају активности у насељима Деспотово, Сириг, Темерин, Госпођинци, Бачко Добро Поље, Степановићево и Надаљ. Утицај на приобаље манифестује се уништавањем приобалне вегетације, а велики проблем за заштиту станишта и очување екосистемских услуга представљају процедурне воде из малих приватних газдинстава стоке и живине, као и са баштенских површина које су у непосредном контакту са заштићеним подручјем.

Такође, услед неизграђене канализације, проблем представљају и септичке јаме које се неконтролисано празне у Јегричку или у канале ДКМ-а који потом доспевају директно у њу или су водопрпусне и током времена загађују земљиште и подземне воде. Проблеми са отпадним водама су посебно изражени јер су у готово свим насељима изграђени јавни водоводни системи, што је довело до повећања потрошње воде, а самим тим и до повишене продукције отпадних вода.

Хидролошким путем са заштићеним подручјем повезана су и грађевинска подручја других насеља, која се од границе Парка природе „Јегричка“ налазе на већој удаљености, тако да се њихов утицај на заштићено подручје може сматрати

занемарљивим.

Јегричка данас није изложена директном утицају већих загађивача индустријског типа. Кудељара „Ловћен“ у Змајеву престала је са радом приближно пре тридесет година, што је допринело знатном побољшању квалитета воде, тако да је овај део водотока донекле рехабилитован. Вода из Јегричке користи се и у производном процесу, као техничка вода, шећеране „Шајкашка“ код Жабља и за потребе предузећа „НИВА“, који могу бити потенцијални загађивачи, јер су изграђени таложници за депоновање њихових употребљених вода у непосредној близини водотока Јегричка. У време нижих водостаја и дуготрајних високих температура (период август-октобар) потенцијална опасност су свињогојске фарме у Бачком добром Пољу и Темерину.

Остале активности ван грађевинског подручја насеља које представљају угрожавајуће факторе, везане су за просторе радних и туристичко-рекреативних зона, викенд-зона и салаша.

Фауна овог подручја представља једну од темељних вредности Јегричке. Уништавање станишта, употреба пестицида за потребе пољопривредне производње, нарушен квалитет воде, као и поремећај водног режима изазван антропогеним и природним процесима и утицајима, доприносе паду популација водоземаца и гмизаваца везаних за овај водени екосистем, а негативно се одражавају и на фауну птица, риба и инсеката.

За опстанак већине врста водоземаца, који су осетљиви на загађење воде због своје физиологије и карактеристичног животног циклуса, као и гмизаваца (било да су везани за воду или не) који живе на овом подручју, веома је значајна шира приобална зона, као једино место за исхрану, презимљавање и полагање јаја. Из тих разлога, неопходно је унапређење аутохтоности подручја, очување станишта, тј. околних терестичних локалитета уз спречавање даљег загађивања простора.

Птице, генерално гледано, су организми који добро толеришу загађење воде и ваздуха које на њих утиче индиректно, кроз промене вегетације (утицај на место за гнежђење). Најдрастичније промене које се негативно могу одразити на ове организме, односе се на фрагментацију и уништавање њихових природних станишта, процесе који условљавају оплићавање и зарастање бара, ускраћујући многим врстама извор хране и место за гнежђење. Узнемиравање од стране посетилаца и риболоваца, као и кретање чамаца на моторни погон у периоду гнежђења и миграције, такође могу нарушити животне процесе птица.

Фаунистичким истраживањем рибљег фонда Јегричке, може се констатовати велика заступљеност интродукованих врста. Наиме, поред аутохтоних, неопходно је узети у обзир и присуство алохтоних и инвазивних врста у водотоку, које су у њега доспеле случајно или циљаним порибљавањима, остављајући за собом негативне последице на аутохтону ихтиофауну, првенствено кроз компетитивне односе за исхрану, размножавање и станиште (сиви тилстолобик и амур). Њихов утицај на

природне вредности није занемарљив и из тих разлога потребно је предвидети мере на спречавању ширења и сузбијања популација ових врста.

У циљу унапређења популација аутохтоних врста, неопходно је реализовати активности које су у складу са функцијом заштићеног подручја као значајног рибљег плодишта. Поред порибљавања лињаком, шараном, девериком, крупатицом и гречом, потребно је и постављање смуђевих гнезда, којима се овој врсти обезбеђују повољна места за полагање икре.

Фрагментација природних станишта, регулација речних токова, промена водног режима, утицај пољопривредних површина и пресецање миграторних путева, оставили су значајне последице на састав акватичних бескичмењака, због чега су многи од њих на Црвеним Листама. Наведени угрожавајући фактори имали су највећи утицај на врсте вилиних коњица који живе у мезотрофним и текућим водама. Ретким врстама сапроксилних инсеката, ради опстанка њихових популација, од изузетне и пресудне важности је очување старих стабала, док воденим инсектима од великог значаја за живот и полагање јаја, представља очувана флотантна, субмерзна и емерзна вегетација у приобаљу.

Одржавање постојеће биолошке равнотеже важно је за очување биљних заједница, а самим тим и фауне која је за њих везана. У том смислу, потребно је континуирано спречавање проградацијске сукцесије и очување аутентичности и репрезентативности овог подручја. Присутни процеси еутрофизације указују на неопходност даље разраде активности које се односе на уклањање негативних фактора. У кориту Јегричке, на појединим местима, трска и друга барска вегетација прекривају значајну површину воденог огледала, чиме се стварају загушења у воденом току.

Предеоне и вегетацијске карактеристике неопходно је очувати и унапредити успостављањем заштитног шумског појаса (применом аутохтоних врста) према пољопривредним површинама, насељима и викенд зонама дуж тока Јегричке, сузбијањем инвазивних врста које представљају један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета, а чије ширење на овим просторима доприносе различити антропогени утицаји.

Такође, одговарајућим управљањем водним режимом, рестаурацијом најугроженијих типова станишта, као и спровођењем мера заштите прописаних за ово подручје над активностима које доприносе смањењу негативних утицаја, обезбеђује се његово очување.

7. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Уопштено посматрајући, заштита, развој и управљање заштићеним подручјима заснива се на очувању основних природних вредности и у зависности је од присуства и интензитета угрожавајућих фактора с једне стране и потребе за ревитализацијом станишта са друге. Концепт одрживог коришћења представља основи принцип за управљање заштићеним областима, будући да су сва заштићена подручја динамичне целине подложне утицају како природних тако и људских фактора. Компромис између одржавања биолошке разноврсности и мудрог коришћења ресурса заштићеног станишта и интереса заинтересованих страна представља једину могућност за опорављањем.

За заштићено природно подручје „Јегричка“, као влажно подручје, основни услов опстанка је очување и унапређење квалитета и режима воде, с циљем обезбеђивања услова за стабилан развој фито и зооценоза, уз одрживо коришћење природних ресурса. У том смислу, уз заштиту и рестаурацију екосистема, неопходно је обезбедити коришћење воде, као основног природног ресурса, за потребе становништва, индустрије, пољопривреде и туризма.

С обзиром на уочене и очекиване утицаје промене климе на сектор вода, неопходно је ускладити дугорочне циљеве и са предложеним мерама прилагођавања које су дате у другом извештају Републике Србије према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе (2017.г)

Дугорочни циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја су:

1. заштита водених, барских, ливадских и слатинских станишта значајних за заштиту на националном и међународном нивоу, очувања њихових еколошких карактеристика, као и очувања биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;
2. обезбеђивање повољног еколошког статуса Јегричке, као делимично измењеног водотока на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;
3. очување популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за низијске водотокове и слатина Панонског биогеографског региона, међу којима су нарочито значајне следеће врсте биљака: бели локвањ (*Nymphaea alba*), мочварна папрат (*Thelypteris palustris*), дивљи овас (*Ventenata dubia*), водени орашак (*Trapa natans*) панонски звездан (*Aster tripolium* subsp. *pannonicus*), *Thelypteris palustris*, табернемонтанова зука (*Scirpus lacustris* subsp. *tabernaemontani*), слатински пелен (*Artemisia santonicum*); риба: златни караш (*Carassius carassius*), гавчица (*Rhodeus amarus*), лињак (*Tinca tinca*) и чиков (*Misgurnus fossilis*); птица: белобрка чигра (*Chlidonias hybridus*), црна чигра (*Chlidonias niger*), букавац (*Botaurus stellaris*), патка кашикара (*Anas clypeata*), сиви барски петлић (*Porzana parva*), цврчић тршчар (*Locustella naevia*), модровољка (*Luscinia svecica*), брката сеница (*Panurus biarmicus*), патка њорка (*Aythya nyroca*), црноврати гњурац (*Podiceps nigricollis*) водоземци:

црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), барска корњача (*Emys orbicularis*) и сисара: видра (*Lutra lutra*);

4. унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;
5. обезбеђивање еколошког интегритета и функционалности екосистема Јегричке;
6. смањење интензитета, односно уклањања угрожавајућих фактора и фаворизовања чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

8. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ТИХ ЦИЉЕВА

Кључни услови за остваривање програмских активности из Плана су:

1. Организовање, опремање, кадровско оспособљавање управљача;

2. Обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора за управљача и других субјеката;
3. Доношење планске и друге документације;
4. Сарадња свих надлежних и заинтересованих субјеката.

Све активности из овог Плана треба да обезбеде унапређење екосистема и биодиверзитета и ускладе потребе развоја са очувањем природних ресурса.

Битно је да све активности везане за ревитализацију и заштиту станишта и врста имају континуирани карактер. За функционисање управљања и остваривање планираних мера неопходна су финансијска средства из свих законом предвиђених извора, у потребним годишњим износима.

У складу са врстом активности и у зависности од обезбеђивања финансијских средстава, одређиваће се годишња динамика реализације, која ће бити дефинисана годишњим програмима управљања. Концепција заштите природе и развоја подручја Парка природе „Јегричка“, дефинише се према стању заштићеног добра, тренутном стању система и праксе у заштити природе, принципа активне и интегралне заштите и одрживог развоја и постављених циљева заштите природе.

Финансијска подлога и подршка реализације Плана, дефинисана је према субјектима који су у обавези да учествују у реализацији истог. ЈВП „Воде Војводине“, Управљач овог подручја, као извор финансирања активности на заштити природе има на располагању сопствена средства, а под тим се поред средстава од основне делатности предузећа, подразумевају и средства добијена од коришћења парка природе у сврху туризма (посете), продајом дозвола за спортско-рекреативни риболов, као и други видови коришћења овог заштићеног подручја. Поред сопствених средстава, постоји могућност финансирања појединих пројектних активности средствима буџета Аутономне Покрајине Војводине, која је донела одлуку о заштити. Средства из Републичког буџета намењена су заштићеним подручјима I категорије док се Парк природе Јегричка као заштићено подручје II категорије финансира из средстава Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине. Неке практичне активности на терену могу се као и у протеклој деценији обавити волонтерским акцијама. У будућности се може рачунати и на коришћење међународних фондова (нпр. ИПА, ЛИФЕ, ИПАРД – рурални развој и сл.), нарочито ако узмемо у обзир добре резултате постигнуте из програма ИПА Мађарска – Србија и могућност континуираног наставка.

Уколико се не постигну планирани обими средстава, јасно је да ће и делови Плана морати бити умањени.

Услови неопходни за остваривање задатих циљева, поред финансијских, одређени су и на основу фактора угрожавања и реалних могућности реализације:

- Праћење стања природних вредности према утврђеним режимима заштите и дефинисање угрожавајућих фактора, као и њихово умањивање или потпуно елиминисање, ради даље разраде активности на уклањању негативних фактора;
- Успостављање мониторинга природних екосистема ;

- Идентификација мера санације потребних за обезбеђења просторно-планских и техничких услова, како би се сачувале природне вредности;
- Развој основних функција и делатности заштићеног природног добра за потребе научно-истраживачких, културно-образовних, информативно-пропагандних и других активности;
- Унапређење информационог система у смислу метода и обима промоције, презентације и популаризације Парка природе Јегричка;
- Израде пројеката, студија и програма заштите и коришћења, с циљем изналажења модуса за укључивање у међународну и националну мрежу за очување и унапређење биодиверзитета.

9. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Приоритетне активности у Парку природе „Јегричка“ кад су у питању мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности, подразумевају низ мера и активности које произилазе из Закона о заштити природе, Одлуке о заштити овог подручја и других прописа који имају за циљ његову заштиту и развој. С тим у вези, у наредном периоду неопходно је:

1. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;
2. научно-истраживачки рад;
3. контролисана презентација природног добра, едукација, туризам и рекреација;
4. еколошка рестаурација деградираних станишта;
5. формирање и одржавање биофилтера на месту улива бочних канала;
6. уређење обале кроз насељена места;
7. уређење туристичких и рекреационих стаза;
8. очување и подизање шумског појаса и ремиза са аутохтоним жбунастим и дрвенастим врстама;
9. примена активних и интервентних мера и планских активности на заштити станишта и врста (управљање популацијама) и побољшању квалитета воде и стања екосистема;
10. реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;
11. унапређење стања, одржавање и ревитализација станишта;
12. успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста;
13. ревизија пројеката и програма управљања водним режимом подручја, у складу са циљевима заштите природних вредности простора;
14. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање танпон зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности;
15. постављање вештачких дупљи, платформи и острваца за строго заштићене и заштићене дивље врсте;
16. успостављање проходности обале за животиње;
17. успостављање заштитног шумског појаса према пољопривредним површинама, насељу и викенд зонама дуж тока Јегричке, применом аутохтоних врста и у складу са просторно планском документацијом;
18. ускладити водни режим са потребама строго заштићених и заштићених врста, дефинисан Правилником о режиму вода у Јегричкој;

19. сузбијање инвазивних врста и градације штетних врста применом механичких, биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава у складу са Законом;
20. контролисано кошење трске и редовно одношење био масе приликом кошења и/или сече;
21. унапређење постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;
22. коришћење воде у складу са расположивим водним ресурсом;
23. унапређење традиционалних облика коришћења простора;
24. едукација корисника простора ради усклађивања њихове активности са потребама очувања природних вредности;
25. просторно и сезонски ограничена презентација природних и културних вредности;
26. развој, еко, етно, риболовног и ловног туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
27. у складу са чланом Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 – др. закони) утврђују се превентивне мере заштите од пожара у заштићеном подручју.

10. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Ради развоја, промоције и спровођења савременог начина управљања Парком природе „Јегричка“, значајан је рад са свим заинтересованим странама на подизању свести о значају овог подручја и потреби њиховог учешћа у заштити биодиверзитета и даљег загађивања, будући да су природна станишта већ у значајној мери модификована и деградирана услед људских активности, као што су преоравање, загађење воде и земљишта. Неопходно је вршити едукацију и подизање еколошке свести посетилаца и корисника простора. Планира се реализација бројних научно-истраживачких и образовних пројеката. Циљ израде пројеката је да се унапреди стање природног добра и да се дефинишу недостаци и мере, услови и начини за њихово уклањање у функцији што ефикасније заштите и коришћења овог природног добра.

Пројекти ће се реализовати у складу са финансијским могућностима и исказаним интересима стручњака и стручних институција. Теме од значаја за спровођење мера заштите и унапређења Парка природе „Јегричка“, санације и контролисања угрожавајућих фактора, биће инициране и прихваћене од стране Управљача, који ће обезбедити потребну логистичку подршку.

Приоритетне активности кад је у питању научно-истраживачки и образовни рад Парка природе „Јегричка“, који захваљујући својој аутентичности и очуваности природног богатства представља станиште бројних заштићених врста су:

- Картирање станишта ретких и угрожених биљних и животињских врста;
- Праћење динамике популације аутохтоних врста риба;
- Праћење орнитофауне посебно у темеринском делу Јегричке и на острвима;
- Мониторинг о одржавању водног режима;
- Успостављање система коришћења биолошких ресурса на принципима „одрживог“ развоја и „мудрог“ коришћења;

- Утврђивање капацитета за потребе развоја туризма у функцији одрживог развоја;
- Унапређење едукативне функције информативног центра Парка природе „Јегричка“;
- Формирање информативног пункта код Жабља.

На простору информативног центара Парка природе „Јегричка“, планира се наставак организације бројних дешавања везаних за промоцију овог природног добра, као и упознавање свих заинтересованих лица и љубитеља природе са његовим значајним природним богатством и то путем следећих активности:

- Реализације научно-истраживачких пројеката и еко- кампова;
- Организовања манифестације „Дани Јегричке“;
- Обележавања датума значајних за заштиту животне средине (Дан влажних подручја, Дан вода, Дан планете земље, Дан биодиверзитета, Дан заштите животне средине итд);
- Развоја и креирања програма еко-туризма;
- Едукација и образовања на тему заштите природе и одрживог развоја;
- Развој базе података о природном добру, обрада информација и утврђивање начина коришћења од стране заинтересоване јавности итд.

Образовни рад у Парку природе „Јегричка“, засниваће се на представљању природне и културно - историјске баштине овог подручја, а реализоваће се у сарадњи са заинтересованим субјектима као што су: Покрајински завод за заштиту природе, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, образовне установе (основне и средње школе, факултети), невладине организације, удружења спортских риболоваца, месне заједнице, туристичке организације итд. Овај програм планирамо да реализујемо путем манифестација везаних за значајне догађаје кад је заштита природе у питању, у виду интернационалних и националних волонтерских кампова који би имали за тему искључиво екологију и подизање свести о потреби очувања природних добара, затим, путем ликовних колонија, квизова знања за децу, еколошких радионица, такмичења риболоваца у рекреативном и других облика риболова.

Такође, планирамо да наставимо са сад већ традиционалним организовањем манифестације „Дани Јегричке“ у мају месецу, када реализујемо колективно чишћење Парка природе у сарадњи са локалном заједницом, часове упознавања деце са природним вредностима Парка природе Јегричка у школама или у природи крај Јегричке.

11. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора, у оквирима заштите и развоја Парка природе „Јегричка“ подразумевају:

- Заштиту и уређење простора природног добра у мери која не нарушава његов аутохтони изглед;
- Утврђивање капацитета за одрживо очување;
- Рационално коришћење природе, природних и културних вредности простора;
- Одрживи развој заснован на природним и створеним потенцијалима туристичке регије;
- Уређење и коришћење простора у складу са прописаним режимима заштите и на начин који омогућава очување природних вредности;
- Одрживи развој интерних и екстерних активности на начин који не угрожава вредности заштићеног природног добра (водопривреда, пољопривреда, занатство и домаћа радиност);
- Планске мере и активности на побољшању рибљег фонда, спровођење забрана и органичења риболова и кретања риболовним водама;
- Опремање и уређење простора за потребе туризма и рекреације у складу са Просторним планом подручја посебне намене Парка природе „Јегричка“;

- Чување и одржавање заштићеног подручја, амбијенталне разноврсности и лепоте предела;
- Научно-истраживачки и образовни рад;

У наредном периоду спровешће се активности које подразумевају: регулисање водног режима, смањење загађивања отпадним водама, редовну контролу квалитета воде на више пунктова, анализу узорака муља на неколико пунктова, мапирање места где се редовно стварају „чепови“ како би се омогућило њихово ефикасно уклањање, као и уклањање водене вегетације. На овај начин ће се омогућити бољи проток и квалитет воде.

Коришћење воде реализоваће се у складу са мерама заштите прописане Одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“, расположивим водним ресурсима, прописаним режимом заштите и одредбама Правилника о одржавању водног режима Парка природе „Јегричка“.

12. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“ успостављен је двостепени режим заштите, који представља скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра.

Полазећи од потребе заштите и очувања значајних станишта, као и присуства строго заштићених и заштићених врста, одређивање степена заштите унутар ПП „Јегричке“ је вршено на основу степена очуваности природних вредности, потреба за применом активних мера заштите и у складу са потребама развоја одрживог туризма.

Парк природе „Јегричка“ налази се мањим делом у директној зони постојећег Информационог центра, док је већи део планиран у утицајној зони. Обални део, односно утицајна зона уз Јегричку са природним депресијама, као необрађено земљиште, представља везу Јегричке са ширим окружењем, односно еколошке коридоре од регионалног значаја. Улога ових еколошких коридора је да омогућавају одвијање миграција и размену генетског материјала између просторно удаљених станишта. Информациони центар, пејзажно уређен простор, као и ширина воденог огледала овог дела водотока, представљају најпривлачнији природни елемент.

Цело заштићено природно добро простире се на површини од 1193,19ha и са својим природним погодностима значајно је са еколошког и туристичког аспекта. Из године у годину, Јегричка је све богатија стазама здравља. И у наредном периоду Управљач је планирао да на најатрактивнијим деоницама, дуж самог водотока, формира и уреди простор за одмор и рекреацију.

Због наглашеног природног значаја, шумске површине треба сачувати и газдовање шумама остваривати у складу са начелима шумске струке и важећим прописима, који су усклађени са општим принципима заштите у зонама другог и трећег степена заштите. Очување и унапређење шума, постиже се: применом гајења, неге, обнављањем, коришћењем и заштитом шума. И у будућем периоду, планиране су активности на пошумљавању аутохтоним врстама, које ће се реализовати садницама из сопствених расадника. Површине за пошумљавање се налазе на левој и десној обали водотока Јегричка.

План комплексног уређења и функционалног оспособљавања подручја у циљу што потпунијег коришћења и што ефикасније заштите природних вредности, подразумева развијање туристичких садржаја у складу са планским документима (Просторни план подручја посебне намене Парка природе „Јегричка“ – у фази усвајања). Управљач овог заштићеног подручја, ЈВП „Воде Војводине“, настојаће у будуће да контролише и усмерава туристички развој овог заштићеног подручја, како би се остварили приходи од туристичких услуга и накнада за коришћење заштићеног подручја, а самим тим и указале могућности да се више средстава улаже у заштиту и развој Парка природе „Јегричка“.

На подручју Парка природе „Јегричка“ забрањује се:

1. радови и активности који могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;
2. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
3. уништавање и непланско уклањање вегетације и дивље флоре;
4. непланско сакупљање и уништавање дивљих врста;
5. уношење алохтоних инвазивних биљних и животињских врста, обнова и ширење засада инвазивних дрвенастих врста;
6. привредни риболов;
7. повећање расцепканости (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
8. паљење трске;
9. пошумљавање бара, ливада и пашњака;
10. упуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II класи;
11. сеча старих репрезентативних јединки аутохтоних врста дрвећа;

12. непланска сеча и оштећивање шумског дрвећа, замена састојина и групација аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
13. испуштање (емисија) загађујућих материја у воду, ваздух или земљиште, физичко загађивање, отварање депонија, одлагање, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и спровођење активности које представљају потенцијалну опасност за угрожавање квалитета животне средине;
14. обрада земљишта, мелиоративни радови на природним травним стаништима (пашњак, ливада) и уклањање травног покривача са слојем земљишта;
15. оградивање простора непосредно уз водоток ради обезбеђивања проходности;
16. непланско одлагање и складиштење инертног материјала (нпр. песак, шљунак, земља) и обављање осталих радова и активности које нису у складу с принципима одрживог коришћења природних ресурса;
17. одлагање свих врста отпадних и опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
18. формирање грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља супротно циљевима заштите и одрживо коришћење природних вредности;
19. изградња малих кућица на води.

На подручју парка природе „Јегричка” ограничава се:

1. кошење и испаша на травним површинама, сеча и уклањање трске, кошење и уклањање водене (флотантне), мочварне (субмерзне) и друге приобалне вегетације, као и измуљивање корита на планске активности одржавања станишта и потребе редовног одржавања корита и обале водотока; кошење, испаша и сеча трске, уклањање водене, мочварне, као и друге приобалне вегетације на планске активности одржавања станишта;
2. ловство на санитарни лов дивљачи, заштиту и унапређивање популација дивљачи у ловишту и мере на унапређивању станишта дивљачи;
3. обављање спортског и рекреативног риболова на подручја предвиђена планским документима;
4. могућност промене намене површина (земљишта) и култура, на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина слабијег бонитета у пашњаке и сл), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
5. формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката на основу важеће просторно-планске документације која је донета пре покретања поступка заштите;

6. промена морфологије терена (нпр. раскопавање и насипање обала), на планске активности усмерене на уређење обале уз грађевинско подручје насеља и побољшање хидролошких и еколошких услова водотока;
7. употреба хемијских средстава, на примену управљања;
8. употреба пестицида, на биолошке препарате;
9. изградња надземних водова и инфраструктуре на изградњу у оквирима постојећих објеката инфраструктуре;
10. коришћење врсте пловних објеката, на коришћење чамаца који се покрећу људском снагом или електромотором и других рекреативних пловних објеката којима се не угрожавају вредности екосистема водотока;
11. изградња молова и стационираних плутајућих објеката, на оне за потребе управљања, као и на плански постављене у оквиру постојећег грађевинског подручја ради организовања одрживих видова туризма, рекреације и едукације;
12. организовање јавних скупова и манифестација на планске усмерене активности;
13. трасирање и уређење стаза за едукацију и рекреацију, односно приступних стаза до места за осматрање;
14. модернизација пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија);
15. изградња, реконструкција и одржавање објеката на електроенергетске, телекомуникационе, хидротехничке и комуналне инфраструктуре, чиме се обезбеђује несметан пролаз возилима приликом отклањања хаваријских стања, превентивног одржавања, вршења ревизија, ремонта и реконструкције постојеће инфраструктуре.

Режим заштите II степена спроводи се на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја. Овде су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације или усмеравања сукцесије. Могући су контролисани видови традиционалног коришћења природних ресурса (сеча трске, кошење, испаша, пчеларење), односно традиционалне делатности које током свог одвијања не би угрозиле примарне вредности простора. Подручје под режимом заштите II степена чини целина Б и четири острва која се налазе у целини В.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред наведених општих забрана, забрањује се:

1. уређење обале;
2. кретање по острвима сем за потребе заштите и чувања, научноистраживачког рада и контролисану едукацију;
3. сеча шумарака, жбуња и појединачних стабала уз обалу и на острвима, осим ради ревитализације станишта;

4. лов у периоду сеобе и гнежђења (од 15. марта до 15. октобра) на свим воденим површинама и острвима.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред наведених општих ограничења, ограничава се:

1. употреба ванбродских мотора на моторе на електро погон, осим за потребе управљача;
2. постављање и изградња нових објеката на изградњу за потребе спровођења мера заштите и унапређивања заштићеног подручја;
3. капацитет превозног средства за туристе на до педесет људи, односно пловних објеката на до тридесет људи;
4. постављање мобилијара, на плански утврђене за потребе управљања, едукације и истраживања природних вредности подручја;
5. коришћење пловних објеката, на потребе управљања, као и просторно и временски утврђена истраживања и контролисане посете;
6. кретање посетилаца просторно и временски, на кретање претходно најављено чуварској служби.

Мере очувања и унапређења:

1. усмеравање сукцесије природне вегетације путем контролисане испаше и кошења травних станишта;
2. просторно и временски ограничени радови на редовном одржавању корита и обале (измуљивање и кошење трске по посебним пројектима, уклањање сувишне вегетације без употребе хемијских препарата);
3. планске активности и интервентне мере на побољшању квалитета воде и стања екосистема по верификованим програмима и у складу са очувањем природних вредности простора;
4. обележавање едукативних стаза за приказивање природних вредности;
5. очувати сва стабла врбе и другог аутохтоног дрвећа и жбуња уз обалу.

по посебним пројектима, садњом обновити врбу и друго аутохтоно дрвеће и жбуње у приобаљу.

Режим заштите III степена се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја. У овом степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса и

простора уз потребну инфраструктуру и другу изградњу, које је усклађено са вредностима, потенцијалима, капацитетима и потребама заштићеног простора. Подручје под режимом заштите III степена чини целина А и целина В.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, поред наведених општих забрана, забрањује се:

1. нагла промена нивоа воде у периоду репродукције флоре и фауне од 15. марта до 15. септембра, а у складу с хидролошком ситуацијом водотока, уз сагласност Јавно водопривредног предузећа „Воде Војводине”.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, поред наведених општих ограничења, ограничава се:

1. изградња објеката туристичког смештаја, инфраструктурне мреже и инфраструктурних објеката у складу са одрживим коришћењем природних вредности и капацитетом простора;
2. риболов на рекреативни, санациони и научноистраживачки, осим на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију;
3. коришћење пловних објеката на делу просторне целине В од 13+767 км до 11+475 км, на кретање претходно најављено чуварској служби у периоду репродукције врста од 15. марта до 15. септембра;
4. уређење обале на подручје купалишта и риболовних места одређених планским документима;
5. очување континуитета високог зеленила и травних површина небрањеног дела од црпне станице „Жабал” до улива у реку Тису.

Мере очувања и унапређења:

1. одређивање и уређење простора за туристичке и спортско-рекреативне активности;
2. у просторној целини А: радови на редовном одржавању корита и обале Јегричке (измуљивање, уклањање сувишне вегетације без употребе хемијских препарата, равнање инспекционе стазе);
3. уређење обале на подручју купалишта и риболовних места одређених планским документима;
4. очување континуитета високог зеленила и травних површина небрањеног дела од црпне станице “Жабал” до улива у реку Тису.

Заштитна зона

Чланом 4, тачка 26 а Закона о заштити природе („Сл. Гласник РС“, бр. 39/09, 88/10 и 91/10-испр, 14/16, 95/18 – др. закон и 71/2021) дефинише се заштитна зона, која је простор изван граница заштићеног подручја, који може бити одређен приликом установљавања тих подручја, ради спречавања, односно ублажавања спољних утицаја. Чланом 35 истог закона одређено је да режим заштитне зоне заштићеног подручја забрањује и ограничава радове и активности за које се (у поступку утврђеним законом и другим прописима) утврди да могу имати значајан неповољан утицај на биолошку разноврсност, вредности геонаслеђа и предела тог заштићеног подручја.

Заштитну зону око заштићеног подручја у највећем проценту чини пољопривредно земљиште. Уз обалу Јегричке у обухвату заштитне зоне су стари салаши, куће за одмор и викенд насеље на територији општине Темерин. У заштитној зони су и делови грађевинског земљишта насеља Равног Села, Змајева и Жабља (стамбене зграде чије баште и делови дворишта се граниче са парком природе). Укупна површина заштитне зоне износи 5.701,60 ha.

У заштитној зони Парка природе „Јегричка” забрањује се:

1. радови који негативно утичу на водни режим заштићеног подручја или на квалитет воде влажних станишта унутар заштићеног подручја;
2. формирање грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља супротно циљевима заштите и одрживог коришћења природних вредности;
3. привремено и трајно одлагање свих врста отпадних материја, као и транспорт опасног отпада, извођење радова и активности које утичу на промене водног режима и физичко-хемијских карактеристика слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет земљишта, седимента, подземне и површинске воде;
4. изградња рибњака, депонија комуналног отпада, постројења за коришћење енергије ветра и других објеката, као и извођење радова којима се нарушавају еколошки и визуелни интегритет подручја;
5. подизање индустријских објеката, прерађивачких погона, туристичких и других садржаја, као и извођење радова који нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја или су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем.

У заштитној зони Парка природе „Јегричка” ограничава се:

1. изградња нових и проширење постојећих индустријских комплекса на оне који не утичу негативно на животну средину и заштићено подручје;
2. употреба пестицида на удаљеност већу од педесет метара од водотока;

3. изградња заливних система у складу с хидроеколошким потенцијалом водотока;
4. модернизација пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија);
5. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и II реда) на основу важеће просторно-планске документације која је донета пре покретања поступка заштите;
6. складиштење/депоновање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на, за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, и на делу простора који није у контакту с подземним водама;
7. изградња подземних етажа за складиштење свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 метара, а код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;
8. планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од триста метара целом дужином насипа од станишта заштићених и строго заштићених врста;
9. уношење и гајење алохтоних врста, на антропогене површине и на врсте које нису инвазивне у панонском региону.

Мере очувања и унапређења:

1. унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима.

13. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Маркетинг

Парк природе „Јегричка“ релативно је ново заштићено подручје, па је неопходно израдити стратегију за његову промоцију, користећи све расположиве савремене методе за промоцију неког подручја са потенцијалом за развој туризма. Ту се пре свега мисли на унапређење постојеће интернет странице управљача ЈВП „Воде Војводине“ са посебним менијем посвећеним заштићеним подручјима, покретање странице о Парку природе „Јегричка“ на друштвеним мрежама Фејсбук (Facebook) и Инстаграм (Instagram), израда пропагандног материјала (брошуре, постери, плакати, монографије), израда кратких промотивних филмова о Парку природе „Јегричка“ намењених разним категоријама посетилаца (деца предшколског и школског узраста и одрасли).

Поред наведеног, посебну пажњу треба посветити брендирању заштићеног подручја, како би Парк природе „Јегричка“ био препознатљив у емитивним просторима (простори сталног боравка потенцијалних посетилаца). Први корак у том смислу је израда маскоте, препознатљивог знака Парка природе „Јегричка“, која ће највише заинтересовати децу предшколског и школског узраста. Поред класичног

рекламног материјала (оловке, нотеси, капе, мајице, привесци за кључеве, календари...), израдиће се и аутентични сувенири са Јегричке у чему би значајан удео могла имати локална заједница преко разних удружења, која се баве израдом сувенира и очувањем локалне традиције и културе.

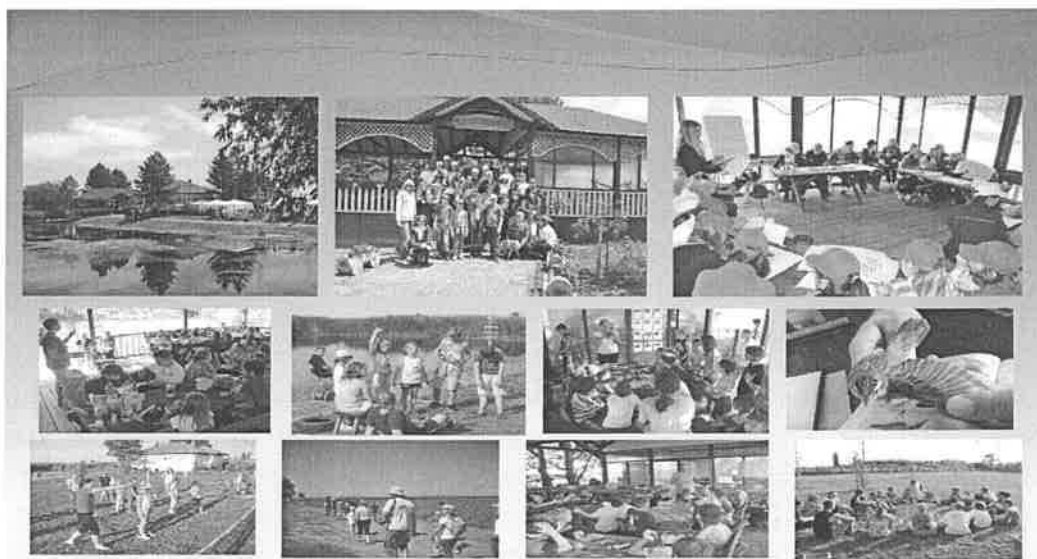
Поред наведеног, израда едукативне публикације (џепно издање) са најзначајнијим биљним и животињским врстама Јегричке, у значајној мери може да допринесе повећању интересовања за посетом Парку природе „Јегричка“. Иста треба да садржи фотографије и основне информације о биљкама и животињама. Публикација треба да буде креативна и препознатљива, пре свега намењена деци школског узраста, као и студентима.

Посебан сегмент промоције заштићеног подручја чиниће промоција рибарског подручја Парка природе „Јегричка“, као атрактивно место за рекреативни риболов и боравак у аутентичном равничарском природном амбијенту. У циљу промоције ове риболовне воде, релизоваће се низ активности, од учешћа на сајмовима „Лорист“, организације едукација за децу и одрасле рекреативне риболовце, до израде промотивног и информативног материјала у вези са риболовом на подручју Парка природе „Јегричка“.

Реализација планираних активности зависиће од финансијских средстава којима се буде располагало.

Културно - едукативне активности

Основни садржај културно-едукативних активности у Парку природе „Јегричка“ заснива се на развоју и креирању програма екотуризма, који би за циљ имао подстицање одговорности локалног становништва према животној средини, очувању природних целина и очувању културне баштине. Активности ће се реализовати у сарадњи са свим заинтересованим субјектима путем разних акција, едукативних програма, манифестација и кампова. Посебан акценат биће усмерен на активности намењене деци предшколског и школског узраста.

У сарадњи са општинама реализоваће се посебни програми који ће обухватити следеће активности:

- Реализацију научно-истраживачких пројеката и еко кампова, рад са децом и омладином (школе у природи, и остале активности које укључују боравак у природи);
- Организовање манифестације „Дани Јегричке“, која ће се организовати у пролећним месецима у свим општинама кроз које протиче Јегричка. Кроз јавне часове игре и цртања, квизове знања, изложбе ликовних радова, школе пецања и др, сви заинтересовани ће дати свој допринос подизању свести о заштити парка природе и његових природних вредности;
- Планирају се едукације предшколске и школске деце која ће и убудуће обухватати повремене обиласке терена на територији општина Бачка Паланка, Врбас, Темерин и Жабаљ, пројекције филмова о Парку природе „Јегричка“, конкурсе ликовних и литерарних радова (уз изложбе истих);
- Организовање едукативних излета (часови природе) на простору Парка природе „Јегричка“ за децу школског узраста;
- Едукацију и образовање на тему заштите природе и одрживог развоја;
- Едукација локалног становништва ради учешћа у програмима одрживог развоја, са посебним акцентом на обаљање делатности у пољопривреди и туризму;
- Организовање радионица за израду аутентичних сувенира са Јегричке, уз учешће локалних удружења која се баве израдом сувенира и очувањем локалне традиције и културе.

Суштина наведених активности је да се развије свест код омладине и локалног становништва о значају заштите природе и значају саме Јегричке за локалну заједницу. Реализоваће се кроз предавања из различитих области биологије, екологије, одрживог развоја и могућностима за развој туризма. Користиће се практични примери активне заштите ретких и угрожених дивљих врста, као и акције чишћења угрожених делова Парка природе. На овај начин учесници у активностима ће се упознати са природом која их окружује и научити како да се укључе и сами буду део борбе за очување њених вредности, на практичан начин, кроз игру и дружење.

Туризам и рекреација

Подручје Јегричке представља атрактивно природно окружење за одмор, лов, риболов и рекреацију. Уз богатство живог света, очуване природне вредности и прелепе пејзаже, представља и изузетно атрактивно место за организовање програма едукације, рекреације, као и развој екотуризма и рекреативног риболова. Најзначајније место у структури посетилаца заузимају ђаци, студенти, научни радници и спортски риболовци. Повезаност Јегричке, преко канала Савино Село-

Нови Сад код Деспотова, са каналима у систему ДТД, пружа могућност њеног укључивања у развој и унапређење наугичког туризма на дугорочном плану.

Основу за развој туризма на Јегричкој представља Информативни центар у Темерину са површином од 2500 m². Отворен је 2010. Године, када је стара чуварница адаптирана за организовање састанака, едукације, презентације и пројекцију филмова за групе од око 30 деце. За едукацију у пролетњем и летњем периоду године, користи се летња учионица. На простору Информативног центра налази се велики број мобилијара за седење (столови, столице и сунцобрани), разни реквизити за разоноду деце (пењалице, клацкалице, терен за мали фудбал и одбојку), брод експонат који после реновирања представља једно од најатрактивнијих места на простору Инфо центра. Од самог Инфо центра креће едукативна стаза, чији је саставни део дрвени мост који прелази преко воденог огледала у циљу упознавања посетилаца са водотоком Јегричка и њеним живим светом. У продужетку едукативна стаза води до осматрачнице за птице на 3,5 километара од Информативног центра.

Катамаран „Чигра“, од 2017. године представља новину на Информативном центру ПП „Јегричка“. У протекле две године постао је препознатљив знак парка природе и велики потенцијал за просторну и туристичку идентификацију водотока Јегричка, као атрактивне дестинације за посматрање биљног и животињског света Војвођанске равнице.

Значајан аспект развоја туризма на Јегричкој, представљаће унапређење већ остварене сарадње са локалним и регионалним туристичким агенцијама, у смислу посета Инфо центру и вожњи катамараном.

ПП „Јегричка“ последњих неколико година представља једну од најзначајнијих туристичких атракција на простору општине Темерин, као и све значајније место за одмор, рекреацију и риболов у остале три општине. У том смислу, отвара се могућност за изградњу још једног Информативног центра у наредном периоду, који би покривао веома атрактивну просторну целину В који припада општини Жабалъ.

Риболовне воде заштићеног подручја интересантне су риболовцима из општина које пресеца Јегричка, али и из других подручја (Војводина, Београд...). Потребно је радити на унапређењу услова у виду одржавања и постављања нових риболовних места, као и на промоцији Јегричке као интересантне дестинације за бављење спортским риболовом. На тај начин би се додатно обезбедила средства од продаје риболовних дозвола.

Пројекција развоја туризма, с обзиром на природне ресурсе Парка природе „Јегричка“, у наредних десет година, обављаће се на основу глобалног вредновања културно-историјских и природних вредности.

Поштујући мере и режиме заштите и сврсисходност организовања туристичких активности, основни циљ ће бити усклађивање обима кретања посетилаца, као и придавање значаја за улагање у заштиту.

Природна богатства Парка природе Јегричка могу се сагледати кроз:

- Шетњу стазама здравља и рекреације, које су намењене за одмор и рекреацију локалног становништва, као и љубитеља природе који са радошћу посећују ова места;
- Вожњу бициклима кроз природни амбијент;
- Туристичку вожњу катамараном “Чигра”;
- Вожњу (изнајмљеним) дрвеним чамцима и кануима по Јегричкој;
- Посматрање, праћење птица (birdwatching), као и разгледање живописних пејзажа са осматрачнице која се налази на тренутно најзначајнијем делу водотока.

У оквиру рекреативног и излетничког туризма, потребно је спроводити активности и кроз рекреативни риболов, нарочито код омладине и деце, с циљем развијања еколошке свести и љубави према природи.

14. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ

У складу са Законом о заштити природе и Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Јегричка“, Управљач ће и у наредном периоду доносити прописана програмска и нормативна акта, са условима и мерама заштите и развоја природног добра.

За ефикасно функционисање Парка природе “Јегричка”, а на основу уочених потреба, наставиће се или започети израда посебних пројеката и програма везаних за заштиту и унапређење овог подручја. С обзиром да је изашао нови Закон о накнадама за коришћење јавних добара (Сл. Гласник РС. бр. 95/2018, 49/2019, 86/2019 - усклађени дин. изн., 15/2021 – доп. усклађених дин. изн. и 15/2023 – усклађени дин. изн), Надзорни одбор ЈВП Воде Војводине, донео је Одлуку о накнадама за коришћење Парка природе „Јегричка“ у 2023. год., коју ће на основу истоименог закона сваке године морати да усваја.

15. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Управљач, Јавно водопривредно предузеће „Воде Војводине“, од момента проглашења подручја Јегричке као парка природе, настојало је да оствари лепу сарадњу са локалним становништвом, локалним самоуправама и другим корисницима парка природе, а то ће остати приоритет и у наредном периоду.

Када се говори о Јегричкој као заштићеном подручју, веома је значајно да локалне заједнице препознају природне вредности подручја на коме живе, да схвате значај заштите природе, да прихвате концепт заштите и одрживог развоја заштићеног подручја, који је опште прихваћен и у другим европским земљама, а то је предност живљења и рада у заштићеном природном добру. Схватајући значај добре комуникације и сарадње са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности на подручју ПП „Јегричка“, ЈВП „Воде Војводине“ је у оквиру десетогодишњег Плана управљања дефинисало низ активности које треба да допринесу остварењу зацртаног циља. Подручје Јегричке обухвата четири не тако мале општине, са солидним бројем становника, али њен ток пролази кроз пет месних заједница: Деспотово, Равно Село, Змајево, Сириг и Госпођинци где је број становника мањи, основне школе су присутне, па је пред управљачем задатак да превасходно побољша сарадњу и едукацију деце основно-школског узраста, а потом удружења риболоваца, еколошких удружења, као и зрелије популације становништва.

На подручју Парка природе „Јегричка“ поред локалног становништва које ту живи и власник је пољопривредног земљишта, постоје и други корисници и власници непокретности са којима управљач планира остварење и развијање сарадње у области заштите и развоја овог подручја, а које су дефинисане Годишњим програмима управљања ПП „Јегричка“.

У циљу реализације десетогодишњег Плана управљања Парка природе „Јегричка“ за период од 2023-2032. године, Управљач ЈВП „Воде Војводине“ наставиће сарадњу са надлежним државним органима, правним и физичким лицима, невладиним организацијама и другим заинтересованим субјектима, а нарочито са:

- Министарствима и секретаријатима надлежним за питања животне средине и одрживи развој, пољопривреде, шумарства и водопривреде, науку и технолошки развој и привреде;
- Покрајинским заводом за заштиту природе;
- Пољопривредним факултетом из Новог Сада, Природно - математичким факултетом из Новог Сада, Департманом за географију, туризам и хотелијерство, Департманом за хемију, биохемију и заштиту животне средине и Департманом за биологију и екологију;
- Корисницима заштићеног подручја Парк природе „Јегричка“;
- Средствима јавног информисања;
- Локалним самоуправама (општинама и месним заједницама), као и локалним становништвом;
- Локалним и регионалним туристичким организацијама и туристичким агенцијама;
- Образовним установама са територије Војводине;
- Управљачима других заштићених подручја;
- УНДП-ом (Програм за развој Уједињених нација);
- и другим заинтересованим субјектима;

Сарадња се одвија у циљу спровођења мера заштите природних вредности, одрживог коришћења, квалитетне едукације посетилаца и локалног становништва о природним и културним вредностима ПП „Јегричка“ и размене искуства.

16. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Динамику и субјекте реализације Плана управљања ПП „Јегричка“ за период 2023-2032. године, управљач заштићеног подручја, конципирао је према захтевима и задацима које треба да оствари сагласно Акту о заштити.

План управљања Парком природе „Јегричка“ садржи велики број задатака, мера и активности које ће непосредно спроводити Управљач, укључујући све надлежне и заинтересоване субјекте. Овим планом одређиваће се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва.

План управљања Парком природе „Јегричка“ спроводиће се годишњим програмима управљања, који ће садржати приоритетне задатке и послове, на које сагласност даје, орган надлежан за послове заштите животне средине Аутономне Покрајине Војводине.

Годишњим програмима прецизираће се поред приоритетних циљева и задатака:

- Динамика њиховог извршења;
- Детаљно разрађене теме;
- Висина потребних средстава;
- Финансијска подлога и подршка заинтересованих субјеката.

Пре истека периода на који се План управљања доноси анализира се његово спровођење и остварени резултати, а ако је то потребно може се вршити његова ревизија.

17. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Законом о заштити природе утврђено је да се средства за заштиту и развој заштићених природних добара обезбеђују из:

- Средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
- Накнада за коришћење заштићеног подручја;

- Прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- Средства обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- Донација, поклона и помоћи;
- Других извора у складу са законом.

Истим Законом је уређено да за коришћење заштићеног природног добра, привредно друштво или друго правно лице, предузетник и грађани (корисници), плаћају накнаду Управљачу заштићеног подручја. Средства остварена из накнаде користе се за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја.

Да би се реализовао понуђени План управљања Парком природе “Јегричка”, неопходно је континуирано обезбедити средства из свих наведених извора предвиђених законом, сагласно одређеним програмима, пројектима и темама.

Као допунски начин обезбеђивања средстава за заштиту и развој заштићених природних добара, планирана су учешћа на пројектима који се финансирају из фондова ЕУ.

Директор
Срђан Кружевић

